Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 221 (7711).

18 ноябрь 1981 йил, чаршанба

Баҳоси 2 тийин.

ВЕНЕРА САРИ ЙЎЛДА

ОЛИС КОСМИК АЛОҚА МАРКАЗИ, 17 ноябрь. (ТАСС). 1981 йилнинг 30 октябри ва 4 ноябрида старт олган «Венера-13» ва «Венера-14» автомат станцияларнинг учиши давом этмоқда.

Ўтган давр ичида станциялар билан ўтказилган 49 та радиоалоқа сеанслари чоғида ҳаракат траекторияси параметрлари ўлчанди, улар ичидаги системаларнинг иши контроль қилинди, Ерга илмий ва телеметрик ахборотлар юборилди.

Учиш программасига мувофиқ 10 ва 14 ноябрь кунлари ҳаракат траекториялари тўғрилаб қўйилди. Тўғрилашдан кейин ўтказилган ўлчашлар шуни кўрсатдики, «Венера-13» ва «Венера-14» станциялари ҳисоблаб қўйилганига яқин траекториялар бўйлаб ҳаракатни давом эттирмоқдалар ва Венера планетаси чеккаларига бирин-кетин 1982 йилнинг 1 ва 5 март кунлари етиб боради.

17 ноябрга қадар «Венера-13» станцияси Ердан 6,3 миллион километр ва «Венера-14» станцияси 4,7 миллион километр узоқлашди.

Телеметрик ахборот маълумотларига кўра, станциялар ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

Москва, Кремль. 1981 йил 17 ноябрь. Ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг олтинчи сессияси. Суратда: СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қўшма мажлиси. В. Егоров ва В. Кошевой телефотоси (ТАСС—ЎзТАГ).

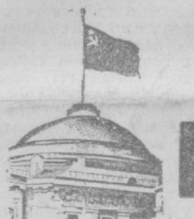

МЕҲНАТ АҲЛИ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

Совет кишилари янги беш йилликка коммунистик бунёдкорликнинг улуғвор режаларидан илҳомланиб қадам қўйдилар. Советлар мамлақатининг меҳнаткашлари коммунистларнинг ленинчи партияси теварагига маҳкам жипслашиб КПСС XXVI съездининг қарорларини амалга оширмоқ учун бутун кучларини, ижодий ғайрат-шижоатлари ва ташаббусларини сарфламоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг куни кеча бўлиб ўтган Пленуми ҳужжатлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқи совет кишиларини мамлакат иқтисодий потенциалини кўпайтириш, халқ хўжалиги самарадорлигини ошириш учун бундан буёнги кураш программаси билан қуроллантирди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқида хўжалик қурилишининг энг актуал масалалари ва уларни ҳал этиш йўллари чуқур, партиявий принципиаллик билан кўриб чиқилди. Совет кишилари Леонид Ильичнинг яхшироқ ишлаш, планларни яхшироқ тузиш ва уларни яхшироқ бажариш, ишлаб чиқаришни яхшироқ ташкил этиш ва маҳсулотни яхшироқ ишлаб чиқариш, хуллас, самаралироқ ишлаш керак, деган даъватини жанговар топшириқ деб қабул қилдилар.

Халқ сайлаган вакиллар партия ўртага қўйган коммунистик қурилиш вазифалари бажарилишига комил ишонч билан Катта Кремль саройида СССР Олий Советининг олтинчи сессиясига йиғилдилар. Сессия 17 ноябрь эрталаб соат 11 да Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қўшма мажлиси билан очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, А. А. Громико, А. П. Кириленко, Д. А. Кунаев, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, В. В. Шчербицкий, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, Т. Я. Киселев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков** ўртоқларни гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Депутатлар сессия кун тартиби ва унинг иш тартибини якдиллик билан тасдиқладилар.

Сессиянинг кун тартибида қуйидаги масалалар бор:

1. 1981-1985 йилларда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисида.

2. 1982 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Давлат плани тўғрисида ва 1981 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани бажарилишининг бориши ҳақида.

3. СССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1980 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида.

4. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Раислик қилувчи— Иттифоқ Советининг Раиси **А. П. Шитиков** кун тартибининг биринчи ва иккинчи бандларини кўриб чиқишга киришишни таклиф этди.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани Раиси, депутат **Н. К. Байбаков** «1981-1985 йилларда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисида, 1982 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани бажарилишининг бориши тўғрисида» доклад қилди.

СССР молия министри, депутат **В. Ф. Гарбузов** кун тартибининг навбатдаги масаласи — «СССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1980 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида» доклад қилди.

Шу билан СССР Олий Совети палаталарининг қўшма мажлиси тугади.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

16 ноябрь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов раислигида СССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Президиум аъзолари КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленумининг якунларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқида мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг муҳим проблемалари ҳар томонлама таҳлил этилган, ўн биринчи беш йиллик план лойиҳасига кенг сиёсий баҳо берилган. Планлаштиришда, бошқаришда, хўжалик юритишда мавжуд қийинчиликлар ва камчиликларга эътибор жалб этилган, уларни бартараф этиш йўллари кўрсатиб берилган. КПСС Марказий Комитети Пленуми қабул қилган қарорлар, ўртоқ Л. И. Брежнев нутқида баён этилган қоидалар ва хулосалар, унинг яхшироқ ишлаш, кўпроқ ташаббус кўрсатиш, барча соҳаларда уюшқоқлик, ишчанлик, интизомни таъминлаш, қабул қилинган қарорларнинг сўзсиз бажарилишига эришиш соҳасида ўртага қўйган вазифаси совет кишиларининг КПСС XXVI съезди тарихий қарорларини бажариш борасидаги бунёдкорлик ишларини янада кучайтириш учун янги қудратли омил бўлади, деб ишонч билдирилди.

Президиум ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг олтинчи сессиясини ўтказиш билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқди.

Мамлакат давлат ҳокимияти олий органи сессиясининг кун тартиби ва иш тартиби ҳақидаги таклифлар муҳокама қилиниб, маъқулланди. Мажлисда шу масалалар юзасидан В. В. Кузнецов сўзга чиқди.

СССР Олий Совети палаталари план-бюджет комиссиялари раислари Г. И. Вашченко ва Н. И. Масленниковларнинг ахбороти юзасидан 1981—1985 йилларда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планини, 1982 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планини ва 1981 йилги плани қандай бажарилаётганлиги, 1982 йилги СССР Давлат бюджети ҳақида ҳамда 1980 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни дастлабки тартибда кўриб чиқиш юзасидан СССР Олий Совети палаталари план-бюджет комиссиялари, бошқа доимий комиссияларнинг ишлари тугалланганлиги тўғрисидаги масала қараб чиқилди.

Мажлисда палаталарнинг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари катта фойдали иш қилганликлари уқтириб ўтилди. Доимий комиссиялар план ва бюджет лойиҳаларини дастлабки тартибда кўриб чиқиш вақтида партиямизнинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ва маҳсулот сифатини ошириш-дан иборат асосий йўл-йўриғини муваффақиятли рўёбга чиқариш учун қўшимча резервларни аниқлашга эришдилар.

Шундан кейин СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзенинг ахбороти юзасидан СССР Олий Советининг бешинчи ва олтинчи сессиялари ўртасидаги даврда Олий Совет Президиумининг қабул қилган Фармонларини СССР Олий Совети тасдиғига киритиш масаласи кўриб чиқилди.

Президиум мажлисида давлат ҳаётига доир баъзи бошқа масалалар кўриб чиқилди.

Кун тартибидаги масалаларни муҳокама этишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолари Д. А. Кунаев, Г. В. Романов, В. В. Шчербицкий, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар Т. Я. Киселев, Ш. Р. Рашидов, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари М. А. Яснов, А. Ф. Ватченко, И. Е. Поляков, П. Г. Гилашвили, И. Б. Усмонхўжаев, Президиум аъзолари В. И. Конотоп, Р. М. Мусин, СССР Олий суди раиси Л. Н. Смирнов, СССР Бош прокурори А. М. Рекунков, СССР бир қанча министрликлари ва идораларининг раҳбарлари иштирок этдилар.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИ ВА МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШЛАРИНИНГ МАЖЛИСИ

17 ноябрь куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети Оқсоқоллар кенгашларининг қўшма мажлиси бўлди. Мажлисда ўнинчи чақириқ СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг кун тартиби ва иш тартибига оид масалалар муҳокама қилинди.

Шу масалалар юзасидан Миллатлар Советининг Раиси В. П. Рубен ахборот берди. Мажлисни Иттифоқ Советининг Раиси А. П. Шитиков олиб борди.

Оқсоқоллар кенгашларининг мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов ва СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе иштирок этдилар.

ЛЕОНИД ИЛЬИЧ БРЕЖНЕВ— ҚИСҚАЧА БИОГРАФИК ОЧЕРК

«Леонид Ильич Брежнев —қисқача биографик очерк» китобининг учинчи, тўлдирилган нашри босилиб чиқди.

Китобда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг бутун ҳаёти ва фаолияти меҳнат кишиларининг манфаатларига бўйсундирилганлиги, қон-қардошлик ва бузилмас алоқалар уни ҳамиша халқ билан боғлаб келганлиги ва боғлаб турганлиги конкрет мисолларда кўрсатиб берилган. Партия Л. И. Брежневни қаерга юбормасин, у ҳамма ерда ва ҳамма ишда партиянинг улуғ иши учун ўзига хос ғайрат-шижоат ва сабот-матонат билан курашиб келди ва курашмоқда. Барча қитъалардаги коммунистлар учун, юз миллионлаб кишилар учун унинг номи ленинча принципиаллик, изчил интернационализм, тинчлик ва социал тараққиёт учун фидокорона кураш рамзи бўлиб қолди.

Китоб шундан яққол далолат берадики, Коммунистик партия ва Совет давлатининг, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби Л. И. Брежнев совет халқи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаларини мустаҳкамлаш учун, мамлакатимизда социализм қуриш учун фидокорона кураш олиб борган йилларда ўсиб, чиниққан сиёсий раҳбарлар плеядасига мансубдир.

Леонид Ильичнинг кўп қиррали, ҳормай-толмай олиб бораётган самарали фаолияти — социалистик Ватанга, Ленин партиясига, коммунизм идеалларига садоқат билан хизмат қилишнинг илҳомбахш намунасидир.

Биографик очеркни КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти тайёрлаган. Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарган ва у Москвадаги «Красный пролетарий» босмахонасида чоп этилган.

(ТАСС).

ЗАРБДОР МЕҲНАТ БИЛАН ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Бекобод районидаги Ленин номли колхоздаги КПСС XXVI съездининг делегати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Адолат Рўзматова бошлиқ бригаданинг дала шийпонида тушлик танаффус вақтида қизғин суҳбат бўлиб ўтди. Деҳқонлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия Марказий Комитетининг бўлиб ўтган Пленумида сўзлаган нутқида баён этилган асосий қоидаларни муҳокама қилдилар.

— Леонид Ильич ҳозирча биз об-ҳавони бошқаришни ўрганиб олганимиз йўқ, қишлоқ хўжалигидаги ишни иқлим инжиқликларига янада моҳирона мослаштиришимиз керак, деб жуда тўғри айтди. Шу боисдан биз беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун куч-ғайратимизни икки-уч баравар оширишимиз лозим, деб таъкидлади бригадир А. Рўзматова.

— Мен пахтачилик иши билан ўттиз йилдан кўпроқ вақтдан буён шуғулланмоқдаман. Коллективимиз ҳар йили об-ҳаво яхши келганида ҳам, ноқулай келганида ҳам муттасил мўл ҳосил етиштирмоқда. Бултур об-ҳаво қулай келган йили бизда «оқ олтин» ҳосилдорлиги 60 центнерга етган эди. Бу йилги мавсумда эса об-ҳаво шароитлари ноқулай келганлиги — баҳорда ёғингарчилик кўп бўлганлиги, дўл ёққанлиги, ҳавонинг кескин совиб кетганлигига қарамай 78 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозиргача 62,7 центнердан пахта топширдик ва теримни давом эттирмоқдамиз. Биз резервларимизни чамалаб кўриб, пахта етиштириш юзасидан беш йиллик планни уч йилда бажаришга қарор қилдик. Бу эса бизнинг жонажон партиямиз Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленуми қарорларига жавобимиз бўлади. Совет кишиларининг фаровонлигини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — партиямизнинг олий мақсадидир.

(ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚҚА—ПУХТА, СЕРУНУМ ТЕХНИКА

«Ташсельмаш» машинасозлари КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумида ўртоқ Л. И. Брежневнинг сўзлаган нутқини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Бу нутқда мамлакат халқ хўжалигидаги ишларнинг аҳволи чуқур анализ қилиб берилган, беш йилликнинг иккинчи йилида қилинадиган вазифалар аниқ белгилаб берилган.

Ўртоқ Л. И. Брежнев қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши юксак суръатларда бўлишини таъминлаш муҳимлигини алоҳида таъкидлади. Бу борада ҳам биз, машинасозлар олдига жуда муҳим вазифа қўйилади: қишлоққа аталган машиналарнинг техник даражасини юксалтириш, пухталигини ошириш ва кўпга чидайдиган қилиш керак.

Албатта, бу вазифани осон деб бўлмайди. Пахтачиликка машиналар ясаш билан шуғулланувчи бизнинг пешқадам заводимизни олиб кўрайлик. Сон жиҳатидан олганда, ҳозир ишлаб чиқараётган машиналаримиз умуман етарли — шу йилнинг ўзидагина пахтакор республикаларнинг деҳқонларига 7.600 тага яқин пахта терим комбайнлари юборилди. Чунончи, шуларнинг учдан бир қисмидан кўпроғи — пневма подборшчиклар билан, ихчам пахта тозаловчи агрегат билан таъминланган ХНП-1,8 маркали серунум янги агрегатлардир. Бу машиналар беш йиллик биринчи йилининг пахта ҳосили учун ҳал қилувчи роль ўйнаганлиги билан фахрланамиз.

Аммо машиналаримиз қишлоқ механизаторларининг талабларига тўла-тўкис мос келади, деб айта олмаймиз. Уларга кетадиган металл миқдорини камайтириш, қатор оралари турлича олинган далаларда ишлай оладиган, ҳар хил сорт пахтани нобуд қилмай тера оладиган қилиб универсаллигини ошириш керак. Механизаторларнинг меҳнат шароитларини яхшилаш лозим.

Ҳозир инженер ва конструкторлар мана шу масалалар устида бош қотиряптилар — серунум, пухта машиналар яратилмоқда. Афсуски, бу машиналар тажриба намуналарининг завод конвейеригача борадиган йўли ҳамон узоқ бўлиб, бунга баъзида бир неча йил кетмоқда. Чамаси, янги техникани ишлаб чиқаришга жорий этиш муддатларини қисқартириш, янги машиналарни кўплаб ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш зарурати етилган кўринади.

К. ПЕТЯКШЕВ,
«Ташсельмаш» заводининг йўнувчи токари.

ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

1981—1985 ЙИЛЛАРДА СССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИ, СССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҲАМДА 1981 ЙИЛГИ ПЛАН ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси депутат Н. К. БАЙБАКОВ доклади

КПСС XXVI съезди қарорига биноан СССР Министрлар Совети мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга мўлжалланган Давлат планини ҳамда 1982 йилги планни СССР Олий Советининг сессияси муҳокамасига ҳавола этмоқда, деди Н. К. Байбаков.

КПСС XXVI съезди Ватанимиз, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракати тарихида буюк воқеа бўлди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладн, съезд қарорлари ва материаллари коммунистик қурилиш назарияси ва практикасига қўшилган катта ҳисса бўлди, уларда СССРнинг ички ва халқаро аҳволи чуқур марксча-ленинча таҳлил этилди, совет жамиятининг бундан буёнги социал-иқтисодий тараққиёт йўллари белгилаб берилди.

Партия съезди ўнинчи беш йилликда халқ хўжалигининг ривожланишини якунлади. Шу давр ичида совет халқининг бунёдкорлик меҳнати туфайли Коммунистик партиянинг синалган раҳбарлигида ишлаб чиқариш ва илмий-техникавий потенциал анча мустаҳкамланди, катта социал программа рўёбга чиқарилди, Совет Иттифоқининг мудофаа қобилияти мустаҳкамланди, унинг халқаро майдондаги обрў-эътибори ошди.

Партиянинг иқтисодий сиёсати ривожланган социализм экономикасини муттасил ўстиришнинг кенг истиқболларини белгилаб бермоқда. «Бугун биз беш йил, ўн йил олдинга назар ташлаб, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXVI съездида, — Айни шу йилларда халқ хўжалик структурасига асос солинишини ва у вужудга келтирилишини унута олмаймиз. Мамлакат ана шу структура билан йигирма биринчи асрга қадам қўяди».

Ўн биринчи беш йиллик Давлат плани КПСС XXVI съезди тасдиқлаган «СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишлари»га мувофиқ равишда ишлаб чиқилди. Унда КПССнинг узоқ муддатли иқтисодий стратегиясини турмушга татбиқ этишнинг конкрет йўллари ва воситалари кўзда тутилган, бу стратегиянинг олий мақсади — халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини муттасил оширишдан иборат.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга мўлжалланган Давлат плани ва 1982 йилги план СССР министрликлари, идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари билан ҳамкорликда, шунингдек халқ депутатлари Советлари, илмий муассасалар, касаба союз органлари, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг кенг иштироки билан ишлаб чиқилди. Бу, халқ хўжалигидаги резервларни сафарбар этишга, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги кўрсаткичларини яхшилашга имкон берди.

КПСС Марказий Комитетининг 16 ноябрь куни бўлиб ўтган Пленуми СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн биринчи беш йилликка ва 1982 йилга мўлжалланган Давлат планларини муҳокама қилиб, асосан маъқуллади. Пленумда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Советн Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев ёрқин нутқ сўзлади. Бу нутқда партиянинг келгуси даврда хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги асосий вазифалари белгилаб берилди. Ишлаб чиқаришнинг янада юқори самарадорлигига эришиш ва ҳамма турдаги ресурслардан фойдаланишда жуда қаттиқ иқтисодий тежашга риоя этиш, бошқариш системасини ва хўжалик юритиш методларини яхшилаш, планда белгиланган ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, топширилган иш учун, ўн биринчи беш йиллик топшириқларининг бажарилиши учун кадрларнинг шахсий масъулиятини ошириш зарурлигига алоҳида эътибор берилди. КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорлари, Л. И. Брежневнинг нутқида баён этилган қоидалар ва хулосалар мамлакат партия, совет ва хўжалик органларининг амалий фаолиятида бениҳоя муҳим роль ўйнайди.

Сўнгра докладчи 1981 — 1985 йилларда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг асосий вазифаларига тўхталди.

Докладда шу нарса таъкидлаб ўтилдики, ўн биринчи беш йиллик коммунизм моддий-техника базасини барпо этишнинг, социалистик ижтимоий муносабатларни такомиллаштиришнинг, янги инсонни камол топтиришнинг янги муҳим босқичидир. КПСС XXVI съезди, янги беш йиллик планнинг бош вазифасини белгилаб берди. Ўн биринчи беш йилликнинг бош вазифаси — **халқ хўжалигини барқарор, тобора ривожлантириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказиш, мамлакатнинг ишлаб чиқариш потенциалидан янада оқилона фойдаланиш, ресурсларнинг ҳамма турларини ҳар томонлама тежаш ва иш сифатини яхшилаш асосида совет кишиларининг фаровонлигини янада оширишни таъминлашдан иборат.**

Беш йиллик планда Ленин партиясининг Совет халқи бахт-саодати тўғрисидаги, социалистик Ватанни янада равнақ топтириш ва унинг қудратини мустаҳкамлаш ҳақидаги тинимсиз ғамхўрлиги ўз ифодасини топди.

Бутун халқ хўжалигини ривожлантиришдан социал мақсадларни кўзлашни кучайтириш, ўсишнинг барқарор суръатларини шакллантиришда ва экономика структурасини такомиллаштиришда интенсив омилларнинг ролини ва ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, пировард натижаларга эришиш учун қилинган чиқимларга нисбатан шу натижаларни илдамроқ кўпайтириш ҳозирги беш йилликнинг энг муҳим хусусиятларидир.

Шу мақсадда фан-техника тараққиёти ютуқларини кенг миқёсда жорий этиш, индустриянинг негизини ташкил этувчи тармоқларини мустаҳкамлаш топшириқлари, шунингдек халқ хўжалигини ривожлантиришдаги пропорционалликни ва мувозанатни яхшилаш, бошқариш ва планлаштиришни такомиллаштириш, меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг илғор формаларини қўллаш топшириқлари кўзда тутилган.

Беш йиллик планнинг умумий иқтисодий кўрсаткичлари КПСС XXVI съезди белгилаб берган топшириқларга мувофиқ келади, деди докладчи. Истеъмол ва жамғарма учун фойдаланиладиган миллий даромад 5 йил ичида 18 процент ортади, саноат ишлаб чиқариши ҳажми 26 процент, қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти (ўртача йиллик ҳисобда) 13 процент, ҳамма турдаги транспортнинг юк обороти 19 процент кўпаяди. Капитал маблағ 10,4 процент ортади.

Бир қанча иқтисодий кўрсаткичлар юзасидан ўнинчи беш йилликда эришилганига нисбатан анча юқори ўсиш суръатлари кўзда тутилган. Бу гап аввало саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга, шунингдек меҳнат унумдорлигини оширишга, халқ хўжалигининг барча тармоқларида моддий ресурсларни тежашга тааллуқлидир. Янги беш йиллик планнинг принципиал йўл-йўриғи мана шундай.

Ўн биринчи беш йилликда экономикани ривожлантиришнинг кўпгина кўрсаткичлари соҳасидаги мутлақ ўсиш рақамлари аввалги беш йилликка нисбатан бирмунча юқори бўлади. Чунончи, 1981 — 1985 йилларда миллий даромаднинг ўсиши ўнинчи беш йилликдаги 74,5 миллиард сўм ўрнига 78,5 миллиард сўмни, саноат маҳсулотининг ўсиши 122 миллиард сўмлик ўрнига 160 миллиард сўмликни, қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг ўсиши (ўртача йиллик ҳисобда) 10,2 миллиард сўмлик ўрнига 16,4 миллиард сўмликни ташкил этади. Чакана товар обороти, фойда ва бошқа кўрсаткичларнинг ўсиши кўпаяди.

Халқ фаровонлигини янада юксалтириш юзасидан партия съезди ўртага қўйган вазифалар тўла ҳажмда бажарилади. Истеъмол фонди ўсишининг планда кўзда тутилган юксак суръатлари шундан далолат беради, шу фонд ҳисобига совет кишиларининг моддий ва маънавий эҳтиёжлари қондирилади. Беш йил мобайнида истеъмол фонди 22 процент кўпаяди. Миллий даромаднинг жами ҳажмида истеъмол фондининг улуши 1980 йилдаги 75,3 процент ўрнига 1985 йилда 78 процентга етади. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар 16,5 процент, чакана товар обороти 23 процент ортади.

Планнинг социал йўналишлари кучайиши саноат «Б» группасининг «А» группасига нисбатан бирмунча илдамроқ ўсишида ҳам намоён бўлади. Асосий йўналишларда ҳам шу нарса кўзда тутилган эди. Истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш структураси яхшиланади, уларнинг турлари кўпаяди ва сифати оширилади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев нинг ташаббуси билан ишлаб чиқилаётган озиқ-овқат программасининг, шунингдек халқ истеъмол қиладиган янги моллар ишлаб чиқаришни ривожлантириш программасининг амалга оширилиши аҳоли эҳтиёжларини қондириш учун катта аҳамиятга эга бўлади.

Ўн биринчи беш йиллик партиянинг саксонинчи йилларда экономикани асосан интенсив ривожланиш йўлига кўчиришни ниҳоясига етказиш йўлини рўёбга чиқаришда муҳим босқич бўлади. КПСС XXVI съездида уқтириб ўтилганидек, бу вазифанинг ҳал этилиши ўзининг тарихий миқёси, аҳамияти ва оқибатлари жиҳатидан социалистик индустрлаштириш сингари ғоят чуқур ўзгартишлар билан бир қаторга қўйилиши мумкин.

Меҳнат унумдорлигини ошириш — ишлаб чиқаришни интенсивлаш ва самарадорлигини ўстиришнинг энг муҳим кўрсаткичидир. Ижтимоий меҳнат унумдорлигининг ошиши беш йиллик мобайнида миллий даромадни ўстиришнинг 90 процентини ва тахминан 17 миллион ходимнинг меҳнатини шартли равишда тежаб қолишни таъминлайди.

КПСС Марказий Комитетининг Партия XXVI съездига Ҳисобот докладида уқтириб ўтилганидек, олға томон бундан буёнги ҳаракатимизнинг муваффақияти мавжуд барча ресурслардан — меҳнатдан, асосий фондлардан, ёқилғи ва хом ашёдан, дала ва фермаларнинг маҳсулотидан моҳирона ва самарали фойдаланишга тобора кўпроқ даражада боғлиқ бўлаверади.

Яқинда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети «Хом ашё, ёқилғи-энергетика ва бошқа моддий ресурсларни тежаш ҳамда улардан оқилона фойдаланиш соҳасидаги ишларни кучайтириш тўғрисида» кенгайтирилган қарор қабул қилдилар. Бу қарор социалистик хўжалик юритиш принципларини изчиллик билан турмушга татбиқ этишни, Лениннинг пул ҳисобини саранжомли ва ҳалоллик билан олиб бориш, жуда қаттиқ иқтисодий тежашга риоя этиш тўғрисидаги nakaзини бажаришни талаб қилади.

Ўн биринчи беш йилликда бу соҳада катта ишлар қилиниши лозим. Хом ашё, ёқилғи-энергетика ресурслари ва бошқа моддий ресурсларнинг асосий турлари сарфини камайтиришга доир топшириқлар ўнинчи беш йилликка нисбатан анча юқори қилиб белгиланди.

Ресурсларни ҳар тарафлама тежаш йўли маҳсулот таннархини камайтиришнинг анча юксак суръатларида ҳам ўз ифодасини топади. Шу асосда фойданинг ўсиши ҳам жадаллашади.

Катта-катта социал-иқтисодий ва илмий-техникавий проблемаларни ҳал этишга оид тармоқ комплекс программаларини, шунингдек территориал-ишлаб чиқариш комплексларини вужудга келтириш ва ривожлантириш программаларини ишлаб чиқиш ўн биринчи беш йилликнинг муҳим хусусиятидир.

Озиқ-овқат ва энергетика тармоқ программаларини, шунингдек кўтарма-транспорт, юк ортиш-тушириш ва омбор ишларини механизациялаш ҳамда автоматлаштириш, транспортни ривожлантириш, БАМ зонасини хўжалик жиҳатдан ўзлаштириш ва бошқа бир қанча узоқ муддатли программаларни ишлаб чиқишга алоҳида эътибор берилди.

Хўжалик механизмини изчиллик билан такомиллаштириш — ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг муҳим омилидир. Ўн биринчи беш йиллик план КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Планлаштиришни яхшилаш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини оширишга хўжалик механизмининг таъсирини кучайтириш тўғрисида» 1979 йил 12 июлда қабул қилган қарорида белгиланган талабларни ҳисобга олиб ишлаб чиқилди. Ўтган давр ичида бу ҳужжатнинг кўпгина қоидалари турмушга татбиқ этилди ва планда ўз ифодасини топди. Маҳсулот етказиб бериш муддатлари ва номенклатураси юзасидан шартнома интизомига қаттиқ риоя қилишга, планларни камайтириш мақсадида уларга тузатиш киритилишига йўл қўймасликка, белгиланган топшириқларни бажаришга моддий ва маънавий рағбатлантириш омилларининг таъсирчанлигини кучайтиришга биринчи галда эътибор берилиши керак, деди докладчи.

Партия XXVI съездининг қарорлари фан ва техниканинг ривожини совет жамиятининг иқтисодий ва социал вазифаларини ҳал этишга тағин ҳам кўпроқ даражада бўйсундиришни талаб қилади. Беш йиллик планда экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказишнинг ҳал қилувчи омили бўлмиш фан-техника тараққиётини янада жадаллаштириш кўзда тутилган. Илғор технология жараёнларини кенг жорий этиш, янги машина ва ускуналар, транспорт воситалари, приборлар, шунингдек тағин ҳам тежамли материаллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш белгиланган. Ишлаб чиқаришни автоматлаштириш суръатлари ортади.

Меҳнат шароитлари оғир ва ноқулай бўлган иш жараёнларини механизациялаш учун кўтарма-транспорт, юк ортиш-тушириш, омбор асбоб-ускуналарининг, автомат манипуляторларнинг халқ хўжалиги деярли барча тармоқларида ишлатиладиган янги турларини яратиш ва ўзлаштириш кўзда тутилган. Беш йиллик мобайнида автомат манипуляторлар (саноат роботлари) ҳаммаси бўлиб ўтган беш йилликка нисбатан салкам 8 баравар кўп тайёрланади.

Сўнгра индустриянинг энг асосий тармоқлари — машинасозлик, энергетика, химия, металлургия, кўмир саноати, бинокорлик материаллари саноатини ривожлантириш истиқболлари батафсил кўриб чиқилди.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини ошириш — фан-техника тараққиётининг муҳим йўналишидир, деб таъкидлади докладчи. Шу беш йиллик мобайнида олий сифат категориясидаги маҳсулотнинг салмоғи анча ортади.

Беш йиллик планда материалларни ишлашнинг меҳнат ва фондни тежайдиган технология жараёнларини — электрон-нур, лазер, электр эрозион плазма-механик, машиналарнинг деталларига пуркаш йўли билан кукун қоплаш усулларини жорий этиш миқёсини кенгайтириш мўлжалланмоқда, металл кукунлардан буюмлар ишлаб чиқариш 1980 йилда ишлаб чиқарилган мана шу маҳсулот ҳажмидан 3,1 баравар кўпайтирилади.

170 та фан-техника программасига оид, шу жумладан СССР Госплани, Фан-техника давлат комитети ва СССР Фанлар академияси ишлаб чиққан ва тасдиқлаган 41 та тармоқ комплекс программасига оид асосий топшириқлар беш йиллик планга киритилди. Бу программаларнинг пировард мақсади энг самарали фан-техника ютуқларини халқ хўжалигига жорий этишдан иборат.

Коммунистик партия социалистик саноатни ва аввало мамлакатимиз иқтисодий қудратининг негизи бўлмиш оғир индустрияни биринчи галда ривожлантириш, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ҳамма тармоқларини интенсивлаш ва халқ фаровонлигини ошириш йўлини изчиллик билан ўтказиб келмоқда. КПСС XXVI съезди келгусида ҳам шу йўлни ўтказа бериш зарурлигини тасдиқлаб, саноатнинг негизини ташкил этувчи тармоқларни, биринчи галда ёқилғи-энергетика тармоқларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берди.

1985 йилда **электр энергия** ҳосил қилиш 1555 миллиард киловатт-соатга етади ёки 1980 йилга нисбатан 260 миллиард киловатт-соат кўпаяди. Шу билан бирга атом ва гидроэлектр станцияларида 450 миллиард киловатт-соат электр энергия ҳосил қилинади ва бу кўрсаткич 1,7 баравардан зиёд ортади. Мамлакатнинг Европа қисмида электр энергия ҳосил қилишни ўстиришнинг планлаштирилаётган бутун ҳажми атом электр станциялари ҳиссасига тўғри келади.

Нефть ва газ конденсати **қазиб олишни** 1985 йилда 630 миллион тоннага етказиш мўлжалланмоқда. Ғарбий Сибирь, Коми АССР, Қозоғистон ССР, Удмуртия АССРда нефть қазиб чиқариш қарийб 100 миллион тонна кўпайтирилади.

Планда қурилишнинг индустриал методларини кенг қўлланиш ва блок-комплект машина-ускуналардан кенг фойдаланиш негизида янги нефть конларини саноат миқёсида ишга тушириш белгиланган. Нефть қатламларига таъсир қилишнинг янги методларини қўлланиш кенгайтирилади, бу эса нефть қазиб олишни кўпайтириш имконини беради.

Газ саноатини тез суръатлар билан ривожлантириш давом эттирилади. 1985 йилда газ қазиб олиш ҳажми 630 миллиард куб метр миқдорида белгиланмоқда. Яъни газ қазиб олиш 1980 йил даражасидан 45 процент оширилади. Газ саноатини ривожлантиришнинг асосий райони бўлмиш Ғарбий Сибирда умуман Иттифоқимизда қазиб олинаётган газнинг бешдан уч қисмини олиш планлаштирилмоқда. Нефтга қўшилиб чиқадиган газдан фойдаланиш 85 процентга етказилади, шу туфайли унинг исроф бўлиши икки баравар камайтирилади. Ўтган беш йилликда 30 минг километр магистрал газ қувури қурилган бўлса, ўн биринчи беш йилликда 48 минг километр узунликдаги магистрал газ қувурлари қурилиши лозим.

Кўмир қазиб олиш 1985 йилда 775 миллион тоннани ташкил этади ва 1980 йилга нисбатан 59 миллион тонна ортади. Ўнинчи беш йиллик мобайнида кўмир қазиб чиқариш 15 миллион тонна кўпайтирилган эди. Мамлакатнинг шарқий районларида ва аввало илғор технологияни кенг жорий этиш ва катта бирламчи қувватга эга бўлган кон-транспорти машина-ускуналаридан кенгроқ фойдаланиш асосида кўмирни энг самарали очиқ усулда қазиб чиқариш ғоят ривожлантирилади. Кузбассда янги қувватларни барпо этишни, Канск-Ачинск ва Экибастуз комплексларининг объектларини қуришни тезлаштириш белгилаб қўйилган.

Қора металлургияда металл маҳсулот сифатини яхшилаш ва самарали турларини ишлаб чиқаришни кенгайтириш бу тармоқни ривожлантиришнинг асосий йўналиши бўлиб қолиши керак. Прокат ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг ярмига яқини ишлаб турган станларда олинади, бунинг учун улар реконструкция қилинади, техника билан қайта қуроллантирилади ва ишлаб чиқариш қувватларидан янада оқилона фойдаланилади.

Рангли металлургияда руда базасини мустаҳкамлашга, ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантиришга, реконструкция қилишга ва уларнинг қувватини кенгайтиришга алоҳида эътибор берилади. Бу эса хом ашё базаси билан металлургия ишлаб чиқариши ўртасидаги нисбатни яхшилаш, халқ хўжалигининг рангли металларга эҳтиёжини тузукроқ қондириш имконини беради.

Ўн биринчи беш йилликда **химия ва нефть химияси саноатини** ривожлантиришнинг илдам суръатлари кўзда тутилмоқда. Бу тармоқ маҳсулотининг ҳажми 32 процент кўпайтирилади. Маҳсулотларининг янги ва юқори сифатли турларини кўпроқ ишлаб чиқариш йўли билан умуман ишлаб чиқариш структураси такомиллаштирилади. Беш йиллик мобайнида синтетик смола ва пластмасса ишлаб чиқариш 68 процент кўпайиб, 6,1 миллион тоннага етади. Химиявий тола ва ип ишлаб чиқариш 36 процент ортади.

Минерал ўғит ишлаб чиқариш кўпаяди, концентрат ва мураккаб ўғитлар салмоғи ортади, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларини ишлаб чиқариш салкам 40 процент кўпаяди.

Бутун халқ хўжалигини техника билан қайта қуроллантиришда **машинасозлик** биринчи даражали роль ўйнайди, уни ҳақли равишда социалистик индустриянинг юраги деб атайдилар.

Беш йиллик планда машинасозлик маҳсулоти ишлаб чиқаришни ва металл ишлашни 1,4 баравар кўпайтириш кўзда тутилган, халқ хўжалигига серунум ва тежамли машиналар етказиб бериш кўпайтирилади. Бу машиналарнинг бирламчи қуввати, ресурси, пишиқ-пухталиги ва сифати оширилади, машиналар системаларини яратиш ва ишлаб чиқариш давом эттирилади.

Саноатнинг ёқилғи-энергетика ва хом ашё тармоқлари учун керакли техника воситаларини ишлаб чиқариш юксак суръатлар билан кўпайтирилади, деб уқтирди докладчи. Шу билан бирга атом электр станцияларининг машина-ускуналарини ишлаб чиқариш анча ортади.

Темир йўл транспортининг моддий техника базасини мустаҳкамлаш учун машина-механизмлар ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш мўлжалланмоқда. Қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқариш ўн биринчи беш йилликда 1,4 баравар кўпайтирилади. Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машинасозликни жадал ривожлантириш давом эттирилади. Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги маҳсулоти ва рўзғор асбоблари беш йилликда 30 процентдан зиёд кўпайтирилади.

Хилма-хил **бинокорлик материаллари, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноати** маҳсулоти ишлаб чиқариш анчагина кўпайтирилади.

Беш йиллик план топшириқларида шу тармоқларни янги техника билан таъминлаш, ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш, маҳсулот турларини халқ хўжалиги ва аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжига мувофиқ равишда такомиллаштириш кўзда тутилган.

Ўн биринчи беш йилликда минерал хом ашёнинг, аввало нефть ва табиий газнинг разведка қилинган запасларини кўпайтириш, айниқса территориал-ишлаб чиқариш комплекслари барпо этилаётган районлардаги кончилик корхоналарининг хом ашё базасини кенгайтириш мақсадида **геология разведка ишларини** ривожлантиришнинг юксак суръатлари сақланиб қолаверади.

Социал ривожланиш ва халқнинг турмуш даражасини ошириш юзасидан партия съезди белгилаган программани бажариш учун халқ истеъмол қиладиган саноат моллари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш керак бўлади. **Енгил саноат** маҳсулотининг ҳажми беш йиллик мобайнида 19 процент кўпаяди. Кўплаб талаб қилинаётган моллар ишлаб чиқариш кенгайтирилади. Масалан, ип газлама, жун газлама, шойи газлама, зиғир толасидан тўқилган ва бошқа газламалар ишлаб чиқариш 1985 йилда 12,7 миллиард квадрат метрга етади ёки беш йиллик мобайнида 18,2 процент кўпайтирилади, ички ва устки трикотаж ишлаб чиқариш 27 процент, чарм пойабзал ишлаб чиқариш 11,7 процент ортади. Партия Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг бу йил қабул қилган қарорига биноан энг зарур молларни ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади, сифати яхшиланади ва турлари оширилади.

Беш йиллик планда **маданий-маиший моллар ва рўзғор ашёлари** ишлаб чиқаришни 1,4 баравар кўпайтириш кўзда тутилган. Автомат ва ярим автомат тарзда яхи эрийдиган икки камерали холодильниклар, ғоят аниқ юрадиган кварцли соатлар, идиш-товоқ наборлари, замонавий моделдаги мебель гарнитурлари, янги конструкциядаги фотоаппаратлар, музика марказлари, рангли кўчма телевизорлар, стереофоник товушли ихчам магнитофонлар ва шу кабиларни кўп миқдорда ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Беш йиллик планни бажариш давомида СССР министрликлари, идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ва маҳаллий советлар корхоналарнинг ички резервларидан ва маҳаллий хом ашё манбаларидан кенг фойдаланиб, маданий-маиший моллар ва рўзғор ашёларини, шунингдек маҳаллий саноат маҳсулотини ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг қўшимча имкониятларини қидириб топишлари лозим, деди докладчи.

Партия XXVI съездининг қарорларида аграр-саноат комплексининг ҳамма тармоқларини яхлит бир комплекс тарзида планлаштириш, пропорционал ва мувозанатли тарзда ривожлантиришни таъминлаш, уларнинг пухта ўзаро ҳамжиҳатликда яхлит ишлашини ташкил этиш зарурлиги уқтириб ўтилган.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажмини беш йиллик мобайнида 13 процент кўпайтириш мўлжалланган, 1985 йилда бу тармоқнинг маҳсулоти 147,1 миллиард сўмликка етади. Чорвачиликни ривожлантириш ва озиқ-овқат программасини амалга оширишнинг мустаҳкам негизини яратиш мақсадида дон ва озуқа етиштиришни илдам кўпайтириш планда кўзда тутилган.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш йўли давом эттирилади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотининг ялпи ҳосилини кўпайтиришга асосан шу экинлар ҳосилдорлигини ошириш ҳисобига, чорвачилик маҳсулотини кўпайтиришга эса чорва ва парранда маҳсулдорлигини ошириш ҳисобига эришилади. Гўшт етиштириш (сўйилган вазнда) беш йиллик охирига борганда 18,2 миллион тоннага ва сут етиштириш салкам 102 миллион тоннага етказилади. Ўн биринчи беш йилликда донли экинларнинг ўртача ҳосилдорлиги гектар бошига камида 18,7 центнерни ташкил қилиши керак.

Партия ва совет ҳукуматининг қарорларига биноан ўн биринчи беш йилликда томорқа ва коллектив боғдорчилик ҳамда сабзавотчилик, шунингдек корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликлари янада кенг ривож топади.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш ва унинг моддий техника базасини мустаҳкамлашнинг белгиланган суръатларини таъминлаш учун қишлоқ хўжалигига катта капитал маблағ, моддий техника воситалари юбориш, минерал ўғит етказиб беришни кўпайтириш кўзда тутилмоқда. Бу тадбир қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарадорлиги даражасига катта таъсир ўтказиши лозим. Ерларни мелиорациялаш ишларини янада кенгайтириш мўлжалланмоқда. Планда қишлоқ хўжалик маҳсулотининг сақланишини таъминлаш тадбирларига катта эътибор берилган. РСФСРнинг ноқоратупроқ зонасида ишлаб чиқариш объектлари, уй-жой, социал-маданий муассасалар ва йўл қурилишига катта маблағ сарф қилинади.

Қишлоқ хўжалик хом ашёсини етиштириш топшириқларига биноан **озиқ-овқат ва гўшт-сут** саноати маҳсулотининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш даражаси белгиланган. Шу тармоқларда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 23 процент кўпаяди. Планда корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватларидан янада самарали фойдаланиш, хом ашё ресурсларидан тежаб-тергаб ва комплекс фойдаланиш, исрофгарчиликни анча қисқартириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш кўзда тутилган.

Истеъмол қилиш учун тайёр маҳсулотлар, чала тайёр маҳсулотлар, пазандалик масаллиқлари, янги совутилган мева ва сабзавот ишлаб чиқариш илдам суръатлар билан кўпайтирилади. Қадоқлаб, ўраб қўйилган моллар, парҳез таомлар учун маҳсулотлар, шунингдек оқсил, витамин ва бошқа фойдали моддалар қўшилган маҳсулотлар ишлаб чиқариш кўпайтирилади. СССРнинг ички сув ҳавзаларида ва соҳил яқинидаги сувларда ҳам, шунингдек дунё океанининг очиқ районларида балиқчиликни ва балиқ овлашни янада кенгайтириш ҳамда интенсивлаш йўли билан **балиқ саноати** маҳсулотининг ҳажми кўпайтирилади. Чучук сув ҳавзаларида балиқ овлаш 35 процент, шу жумладан кўлҳовуз ва бошқа балиқчилик хўжаликларида товар-балиқ етиштириш 1,8 баравар оширилади.

Ўн биринчи беш йилликда ун-ёрма ва омихта ем саноати, шунингдек микробиология саноати янада ривож топади, унинг маҳсулоти қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш учун катта аҳамиятга эгадир.

Совет экономикасининг ўсиши, хўжалик алоқаларининг кенгайиши транспорт системасини янада ривожлантириш ва ҳар томонлама такомиллаштиришни талаб қилади. Бу система халқ хўжалигининг ва аҳолининг юк ҳамда пассажир ташишга бўлган эҳтиёжларини тўла-тўкис ва ўз вақтида қондириши лозим. Ўртоқ Л. И. Брежнев партия съездида қилган докладида транспортда тўпланиб қолган проблемаларнинг жиддийлиги ва миқёсини эътиборга олиб, бу проблемаларни узоқ муддатли комплекс программа асосидагина ҳал этиш мумкинлигини уқтириб ўтди. Бу программани рўёбга чиқариш шу беш йилликда бошланади.

Ўн биринчи беш йилликда ҳамма турдаги транспортнинг юк оборотини 19 процент, пассажир оборотини эса 15,5 процент кўпайтириш мўлжалланмоқда. Планда юк ташишни оқилона йўлга қўйиш, транспорт алоқаларини яхшилаш ва транспорт воситаларидан фойдаланиш, ёқилғи сарфлаш нормаларининг улушини камайтириш тадбирлари ҳисобга олинган.

Темир йўл транспортини ривожлантиришга, аввало унинг энг кўп юк ташиладиган магистралларидаги ўтказиш қобилиятини ошириш учун катта маблағ ажратилади. Денгиз транспортининг юк обороти 9 процентдан зиёд ортади, у янги ихтисослаштирилган контейнер ташувчи кемалар, темир йўл паромлари, лихтеровозлар, музёрар кемалар билан таъминланади. Транспорт кемаларига атом кучи билан ишлайдиган қурилмалар ўрнатила бошлайди. Арктика районларида денгиз транспортининг роли оширилади. Бу ерда юк ташиш беш йиллик мобайнида тахминан 1,4 баравар кўпаяди.

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортининг юк обороти беш йил ичида 33 процент кўпаяди. Автомобиллар паркининг структураси яхшиланади, кўп юк ортадиган машиналар ва ихтисослаштирилган автомобилларнинг салмоғи ошади.

Ҳаво транспортида пассажир обороти 28 процент ортади. 350 ўринли «Ил-86» (аэробус), маҳаллий ҳаво линиялари учун 120 ўринли ЯК-42, шунингдек 35—40 тонна юк кўтара оладиган «ИЛ-76» юк самолётлари сингари янги типдаги самолётлардан кенг фойдаланиладиган бўлади. Кўпгина учиш-қўниш полосаларини (йўлкаларини), катта-катта аэровокзал комплексларини ишга тушириш белгилаб қўйилган.

Айниқса кон-руда саноати, химия саноати ва бинокорлик материаллари саноатида транспортнинг янги ихтисослаштирилган турлари — конвейер, пневмоконтейнер, гидравлика ва шу каби турлари жорий этилиши керак.

Планда халқ хўжалигининг ва аҳолининг алоқа хизматига бўлган эҳтиёжларини янада тўла-тўкис қондиришни таъминлаш кўзда тутилган. Шаҳарлараро телефон каналларининг узунлиги 1,8 баравар, шаҳарлардаги ва қишлоқ жойларидаги телефонларнинг миқдори 1,3 баравар, шу жумладан аҳолининг хонадонига ўрнатиладиган телефонлар 1,4 баравар кўпайтирилади. Ахборот узатишнинг энг янги системалари негизида мамлакатнинг ягона автоматлаштирилган алоқа системасини вужудга келтириш давом эттирилади.

Беш йиллик план муваффақиятли бажарилиши учун капитал қурилишнинг белгилаб қўйилган программасини рўёбга чиқариш катта аҳамиятга эга бўлади.

Халқ хўжалигини планлаштириш практикасида, деб таъкидлади докладчи, биринчи марта капитал маблағнинг ўсишига нисбатан миллий даромаднинг илдамроқ ўсиши белгиланди. Бу эса капитал маблағни тақсимлашга ва қурилишни ташкил этишга принципиал жиҳатдан янгича ёндашишни талаб қилади. Капитал маблағ самарадорлигини оширишга, капитал қурилишни моддий-техника ресурслари билан ҳамда қурилиш ва монтаж ташкилотларининг имкониятлари билан яхшироқ боғлашга асосий эътибор берилиши керак.

Партия съездида капитал маблағни биринчи галда ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилишга ва техника билан қайта қуроллантиришга сарфлаш зарурлиги таъкидланди. Шу ишларга сарфланган маблағнинг ўрни янги қурилиш ҳисобига худди шундай ишлаб чиқариш қувватини барпо этишга нисбатан анча тезроқ қопланади, меҳнат ресурсларига эҳтиёж камаяди. Шуни эътиборга олиб, ўн биринчи беш йилликда ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилишга сарфланадиган капитал маблағ 21,2 процент кўпаяди, ишлаб чиқариш қурилишидаги капитал маблағда уларнинг улуши ўнинчи беш йилликдаги 29,2 процентдан 32,5 процентга етади.

(Давоми учинчи бетда).

* Доклад қисқартириб босилмоқда.

ЎНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

Депутат Н. К. БАЙБАКОВ докладининг охири

(Боши иккинчи бетда).

Министрликлар, идоралар ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари йиллик планларни пухта ишлаб чиқиш жараёнида ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантиришни кўпайтириш миқёсларини оширишнинг қўшимча имкониятларини қидириб топишлари зарур.

Ўн биринчи беш йиллик давомида енгил ва озиқ-овқат саноати тармоқларида ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш ҳамда янги корхоналар қуриш юзасидан, оғир ва мудофаа саноати тармоқларида халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш учун қўшимча қувватларни вужудга келтириш юзасидан катта иш ҳажмини бажариш лозим.

Партиянинг ўн биринчи беш йиллик учун ишлаб чиққан катта социал программаси инсон тўғрисидаги чуқур ғамхўрлик руҳи билан суғорилган, деб уқтирди сўнгра докладчи. Бу программа совет кишилари турмушининг ҳамма соҳаларини ўз ичига олади, серунум меҳнат қилиш учун қулай шароитларни яратиб беришни, аҳолининг даромади ва истеъмолини ўстиришни, унинг уй-жой ва маиший шароитларини яхшилашни, маълумоти ва маданий савиясини оширишни назарда тутади.

Халқ хўжалигидаги ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи беш йиллик мобайнида 14,5 процент кўпаяди ва 1985 йилда 193 сўмдан ошиб кетади. Жамоат хўжалигида колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ — 20 процент ортади.

Совет кишиларининг эҳтиёжлари кенг доирасини қондиришда ижтимоий истеъмол фондлари тобора катта роль ўйнамоқда. Беш йиллик охирига бориб бу фондлар 144 миллиард сўмга етади ёки 1980 йилга нисбатан 23 процент кўпаяди. Шу фондлар ҳисобидан кўп болали оналарга давлат ёрдамини кучайтириш ва аҳолининг пенсия таъминотини янада яхшилаш юзасидан марказлаштирилган тадбирлар амалга оширилади. Ўн биринчи беш йилликда давлат ички заёмлари ҳақини тўлаш давом эттирилади.

Беш йиллик планда аҳолини озиқ-овқат ва саноат моллари билан таъминлашни яхшилаш, тўлов қобилиятига яраша талабни товар ресурслари ва пулли хизматлар билан янада тўлиқ мувозанатлаштириш тўғрисида съезд ўртага қўйган вазифа амалга оширилади. Нон, ёрма, макарон маҳсулотлари, қанд-шакар, маргарин, балиқ, сабзавот ва бошқа бир қанча озиқ-овқат маҳсулотларининг планда белгиланган умумий ҳажмдаги бозор фондлари аҳолининг талабини қондириш имконини беради. Бироқ, шу маҳсулотларнинг баъзи зарур турларини тўла-тўкис таъминлашнинг ҳозирча иложи бўлмаяпти. Маълумки, кейинги йилларда ҳосил кам бўлганлигининг оқибатлари гўшт ва сут маҳсулотларига аҳолининг эҳтиёжини қондиришга салбий таъсир қилмоқда. Беш йиллик даврида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ўсган сайин шу маҳсулотларни истеъмол қилиш кўпаяверади.

Планда белгиланган уй-жой қурилиши программаси социал-иқтисодий жиҳатдан катта аҳамиятга эгадир. Беш йил ичида жами 530 миллион квадрат метрлик уй-жой қурилади. Мамлакатнинг шарқий районларида ва қишлоқ районларида уй-жой қурилиши анча кенгайтирилади.

Ўн биринчи беш йилликда халқ маорифининг моддий базасини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш давом эттирилади. Янгидан 2,9 миллион ўринли мактабгача тарбия муассасалари ишга туширилади. Халқ хўжалигини малакали кадрлар билан тўлароқ таъминлаш учун беш йилликда олий ўқув юртларида ва техникумларда олий ва ўрта махсус маълумотли 10,5 миллион мутахассис тайёрлаш кўзда тутилади. Ҳунар-техника билим юртлари шохобчаларини ривожлантириш мўлжалланди. 1981-1985 йилларда ҳунар-техника таълими системасида 13 миллионга яқин ишчи тайёрланади.

Беш йиллик даврида соғлиқни сақлаш системасини ривожлантириш ва яхшилаш тадбирлари комплексини амалга ошириш планлаштирилмоқда. Беш йил ичида медицина саноатининг маҳсулоти қарийб 40 процент кўпайтирилади.

Докладчи мамлакатимизда сув, ер, ўрмон ва минерал ресурсларини, атмосфера ҳавосини муҳофаза этиш ва улардан оқилона фойдаланиш, шунингдек ёввойи ҳайвонлар, паррандалар, балиқларнинг қимматли зотларини кўпайтириш ва қўриқхоналардаги ишларни кучайтириш юзасидан амалга оширилаётган катта ишлар программасига батафсил тўхталиб ўтди.

Докладчи яна бундай деди: беш йиллик план мамлакатнинг ягона халқ хўжалик комплексини ривожлантиришдаги мутаносибликни янада такомиллаштиришни, барча иттифоқдош республикаларнинг экономикаси ҳамда маданиятини юксалтиришни кўзда тутади. Ўн биринчи беш йилликда шарқий районларнинг хусусан ёқилғи қазиб чиқариш ва маҳсулотнинг кўп энергия ва сув талаб этадиган турларини ишлаб чиқариш борасидаги иқтисодий потенциалини жадал кўпайтириш йўли давом эттирилади. Бу соҳада жуда кўп табиий ресурсларни ўзлаштириш, ёқилғи-энергетика ва хом ашё базаларини ривожлантириш борасидаги катта ишларни амалга ошириш, қурилиш индустриясини тезроқ вужудга келтириш, кенг қўламда уй-жой-коммунал, маданий ва маиший қурилишни амалга ошириш керак. Хусусан Сибирь ва Қозоғистоннинг янгидан ўзлаштирилаётган районларида қудратли территориал-ишлаб чиқариш комплексларини тобора ривожлантириш ва тузиш кўзда тутилди.

1981-1985 йилларда мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш ўзаро манфаатли халқаро меҳнат тақсимотида СССРнинг янада актив қатнашуви учун шарт-шароитларни вужудга келтиради.

Ўн биринчи беш йиллик даврида Совет Иттифоқининг ташқи савдо оборотини 22,5 процент кўпайтириш кўзда тутилган.

Биз, деб таъкидлади докладчи, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан иқтисодий муносабатларни ривожлантиришга катта аҳамият бермоқдамиз.

Совет Иттифоқи мустамлакачилик зулмидан халос бўлган давлатлар билан узоқ муддатли, барқарор иқтисодий ва илмий-техникавий алоқаларни чуқурлаштиришга интилади. Узоқ муддатли битимлардан, айрим ҳолларда эса узоқ муддатли ҳамкорлик программаларидан ҳам фойдаланиш СССРнинг ривожланган кўпгина мамлакатлар билан савдо-сотиқ қилиш ва иқтисодий ҳамкорлиги учун хос хусусият бўлиб қолди.

Бизнинг давлатимиз, деб уқтириб ўтди, СССР Госплани раиси, саноати ривожланган капиталистик мамлакатлар билан ўзаро манфаатли ва барқарор иқтисодий алоқалар ўрнатиш тарафдоридир.

Докладчи ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили, 1981 йил плани бажарилишининг кутилаётган якунларини ва 1982 йил давлат планининг асосий топшириқларини таҳлил этиб, бундай деди: бу йил ижтимоий ишлаб чиқаришнинг кўламлари ошди, меҳнат унумдорлиги юксалди, социал ривожланиш ва халқнинг турмуш даражасини ошириш программаси тўлиқ бажарилмоқда, совет фани янги муваффақиятларга эришди. Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан партия ишлаб чиққан узоқ муддатли программа изчиллик билан амалга оширилмоқда.

Шуни айтиб ўтиш керакки, бир қанча тармоқ министрликлари ва идоралари, бирлашмалар ва корхоналарнинг ишидаги камчиликларни бартараф қила олганимизда иқтисодий ва социал ривожланишда бундан ҳам катта муваффақиятлар қўлга киритилган бўлур эди. Бу камчиликлар, шунингдек қишлоқ хўжалигида рўй берган қийинчиликлар бир қанча кўрсаткичлар бўйича йиллик план ва топшириқларни бажариш, шу жумладан саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотининг бир қанча муҳим турларини ишлаб чиқариш, ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш топшириқларини бажариш имконини бермади, деб уқтириб ўтди докладчи.

Н. К. Байбаков докладининг охирида бундай деди:

Беш йиллик ва йиллик планлар партиямизнинг совет жамиятини муттасил социал-иқтисодий ривожлантиришга қаратилган мустаҳкам йўлини мужассамлаштиради. Мамлакатимиз халқларининг туб манфаатлари ва орзу-тилакларини ифода этувчи ўн биринчи беш йилликда иқтисодий қудратни мустаҳкамлаш ва совет кишиларининг фаровонлигини юксалтиришда янгидан-янги марралар қўлга киритилади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг кеча бўлиб ўтган Пленумида сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтганидек, «план рақамларини иқтисодий ва ташкилий-сиёсий тадбирлар билан мустаҳкамлаб, шу рақамларнинг бажарилишини гарантиялаш лозим. Уюшқоқлик, ишчанлик, интизом — марказда ҳам, жойларда ҳам энг зарур талаблардир. Барча партия, давлат, хўжалик органларининг фаолияти айни мана шу нуқтан назар асосига қурилиши керак».

Партиянинг XXVI съезди совет кишиларининг ижодий кучлари ва ғайрат, шижоатини янада оширди, уларнинг ишлаб чиқаришни ўстириш ва унинг самарадорлигини ошириш юзасидан белгиланган планларни тўла бажарибгина қолмай, ошириб бажариш учун ҳам қатъий иродасини янада кўпроқ мустаҳкамлади. Бу ҳол умумхалқ социалистик мусобақаси кенг ривожланганлигида, муқобил планлар ва мажбуриятларда, оммавий ташаббус ва ватанпарварлик ҳаракатларининг бошқа кўринишларида ўз ифодасини топмоқда. Барча совет республикаларининг халқлари Коммунистик партия теварагига, унинг атоқли сиёсий ва давлат раҳбари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС ленинчи Марказий Комитети ва Марказий Комитет Сиёсий бюроси теварагига маҳкам жипслашганликларини намойиш қилмоқдалар. Совет кишилари КПСС ва Совет ҳукуматининг доно ички ва ташқи сиёсатини астойдил қўллаб-қувватлаб, миллий бойлигимизни кўпайтиришга, Ватаннинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга, мустаҳкам тинчлик учун актив кураш олиб боришга тайёр эканликларини якдиллик билан изҳор қилмоқдалар.

Партия билан халқнинг бузилмас бирлиги мамлакатимизнинг коммунистик жамият қурилишида янгидан-янги ғалабаларга эришувининг гаровидир! **(Давомли қарсаклар).**

(ТАСС).

СССРнинг 1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ҲАҚИДА ВА СССРнинг 1980 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ТЎҒРИСИДА

СССР молия министри депутат В. Ф. ГАРБУЗОВ доклади

Мамлакатнинг бутун ижтимоий-сиёсий ҳаёти, деди В. Ф. Гарбузов, КПСС XXVI съезди тарихий қарорларининг буюк сафарбар қилувчилик таъсири остида ўтмоқда. Съезд жуда катта жаҳоншумул тарихий аҳамиятга молик воқеа бўлиб қолди. У партия ва халқни коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида илҳом бахш этувчи бунёдкорлик ва тинчлик программаси билан қуроллантирди, омманинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини кучайтирувчи янги қудратли омил бўлди.

1981 йилда халқ хўжалиги КПСС XXVI съезди белгилаб берган йўлга мувофиқ ривожланиб бормоқда. Экономиканинг ялпи кўрсаткичи шундан иборатки, миллий даромад 13 миллиард сўмдан зиёд кўпаяди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш аввалги йилдагига нисбатан 21 миллиард сўм миқдорида ортади.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш соҳасида собитқадам ва изчил иш олиб борилмоқда.

Партиянинг социал программаси оғишмай амалга оширилмоқда. КПСС XXVI съездининг қарорларига мувофиқ давлат томонидан кўп болалик оилаларга бериладиган ёрдам миқдори кўпайтирилди. Аҳолининг пенсия таъминоти яхшиланди. Қурилишда, темир йўл транспортида ва халқ хўжалигининг бошқа бир қанча тармоқлари ҳамда мамлакатнинг бир қатор районларида иш ҳақини янада ошириш билан боғланган тадбирлар амалга оширилянти. Ижтимоий истеъмол фондларидан аҳолига берилаётган тўлов ва имтиёзлар 5 миллиард сўм миқдорида ортди. Умуман олганда бу фондлар 122 миллиард сўмни ташкил этади. Озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари кўпроқ сотилди. 1981 йилда тахминан ўн миллион киши ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олади.

СССРнинг 1981 йилги Давлат бюджети даромадлар харажатлардан ошган ҳолда бажарилади. Даромадлар бўйича план 101,6 процент ва харажатлар бўйича 100,4 процент бажарилади.

Янги беш йилликнинг биринчи йилида социалистик халқ хўжалиги, фан ва маданиятнинг тез ва барқарор ривожланиб бораётганлиги КПСС XXVI съездининг қарорлари муваффақиятли амалга оширилаётганлигини тасдиқлайди. Бу эса беш йилликнинг иккинчи йилига мўлжалланган топшириқларни рўёбга чиқариш учун яхши негиз яратиб беради.

В. Ф. Гарбузов сўзини давом эттириб, бундай деди: СССР Олий Советининг сессияси арафасида КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлиб ўтди. Пленум 1982 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани ҳамда СССР Давлат бюджети лойиҳаларини кўриб чиқди ва асосан маъқуллади. Пленум мамлакатимизнинг янги босқичдаги ривожининг асосий социал-иқтисодий вазифаларини чуқур таҳлил этди, партия ва халқни ўн биринчи беш йиллик планни амалга ошириш йўлидаги амалий тадбирларнинг аниқ программаси билан қуроллантирди.

СССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети партия XXVI съездининг қарорларига, ўртоқ Л. И. Брежневнинг коммунистик қурилиш назарияси ва практикасининг асосий проблемалари юзасидан берган принципиал йўл-йўриқлари ва кўрсатмаларига мувофиқ ишлаб чиқилган.

Бюджет 1982 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планига мувофиқ тузилди ва халқ хўжалигини жадал ривожлантириш, совет кишиларининг фаровонлигини юксалтириш, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашни зарур маблағлар билан таъминлайди.

Бюджетнинг даромадлари 321,8 миллиард сўм, харажатлари 321,5 миллиард сўм миқдорида белгиланди. Даромадлар харажатлардан 0,3 миллиард сўм миқдорида ортади.

1982 йилда корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг оладиган фойдаси 131,2 миллиард сўм ёки бу йил учун тасдиқланганидан 3,8 процент кўпроқ бўлиши кўзда тутилади. Олинадиган фойданинг салкам 40 проценти ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантириш ва иқтисодий рағбатлантириш ҳамда планда кўзда тутилган бошқа харажатлар учун корхоналарнинг ихтиёрида қолдирилади.

Ишлаб чиқариш ва молларни реализация қилиш борасида белгиланган ҳажмларга асосан оборотдан олинадиган солиқ 110,5 миллиард сўмни ташкил этади. Колхозлардан даромад солиғи бу йилги план даражасида — 0,7 миллиард сўм миқдорида планлаштирилди.

Аҳолидан олинадиган давлат солиқлари амалдаги солиқ ставкалари ва 1982 йил учун кўзда тутилган иш ҳақи фонди асосида 26,8 миллиард сўм миқдорида белгиланди.

Халқ хўжалигини пул билан таъминлаш учун корхоналарнинг ўз маблағлари ва банкларнинг кредитларини ҳисобга олган ҳолда 328,9 миллиард сўм сарф қилинади. Моддий ишлаб чиқариш соҳасида сарфланадиган ана шу катта маблағлар асосий ишлаб чиқариш фондларини кенгайтириш ва янгилаш юзасидан давлат планида мўлжалланган топшириқларнинг бажарилишини, шунингдек экономиканинг маҳсулот ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатишни кенгайтириш, уларнинг сифатини ошириш билан боғлиқ тармоқларнинг планда кўзда тутилган бошқа эҳтиёжларини қондиришни таъминлайди.

Планда ва бюджетда КПСС XXVI съезди қабул қилган социал программани изчил амалга ошириш кўзда тутилади. 1982 йилда мамлакат халқ хўжалигининг бир қанча тармоқлари ва районларида меҳнатга тўланадиган ҳақни янада ошириш тадбирларини давом эттириш мўлжалланади. Ишлаб турган оналарнинг бир ёшгача бўлган боланы парвариш қилиш учун қисман ҳақ тўланадиган отпускани жорий этиш ва бола туғилганда аёлларга бир йўла нафақа тўлашга киришилди; келгуси йилда юқорида кўрсатиб ўтилган имтиёзлар РСФСРнинг ҳамма районларида, шунингдек Украина ССР, Белоруссия ССР, Болтиқ бўйи республикалари, Молдавия ССРда жорий этилади. Бошқа бир қанча имтиёзлар бериш ҳам кўзда тутилади.

1982 йилда халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини ошириш юзасидан марказлаштирилган тартибда кўриладиган тадбирлар учун давлат томонидан жами 4 миллиард сўмдан ортиқ маблағ сарфланади.

Ҳозирги вақтда жамиятнинг бевосита ишлаб чиқарувчи кучи бўлиб қолган фан янада ривожлантирилади. Илмий тадқиқотлар ўтказиш учун қилинадиган сарфлар 1,2 миллиард сўм ортади ва 23,8 миллиард сўмга етади.

Партия ва Совет давлатининг чет мамлакатлар билан ташқи иқтисодий алоқаларни кенгайтириш халқаро меҳнат тақсимотининг имкониятлари ва афзалликларидан самаралироқ фойдаланишга қаратилган доимий йўли 1982 йил плани ва бюджетида акс эттирилган.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган қардош мамлакатлар билан чуқур ва ҳар томонлама ҳамкорлик муштарак манфаатларнинг мустаҳкам негизида янада ривожлантирилади, социалистик ҳамдўстлик доирасида ишлаб чиқариш ва илмий-техника кооперацияси кучайтирилади. Ўзаро манфаатли савдо-сотиқ кучайтирилиши билан бир қаторда Осиё, Африка, Лотин Америкасидаги ривожланаётган давлатларга иқтисодий ва техникавий ёрдам кўрсатиш давом эттирилади. КПСС XXVI съездининг саноати ривожланган капиталистик мамлакатлар билан савдо-иқтисодий муносабатларни ҳуқуқий тенглик ва амалий асосда ривожлантириш ҳақидаги йўл-йўриқлари изчил амалга оширилади.

Саноат ва транспортни пул билан таъминлаш тўғрисидаги бўлимда Коммунистик партия халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини оширишни мамлакатдаги ишлаб чиқарувчи кучларни юксалтириш, экономикани барқарор, мувофиқлаштириб ўстириш билан чамбарчас боғлаб олиб боради, деб таъкидлаб ўтилади. Келгуси йилнинг плани ва бюджетида саноатни пул билан таъминлаш учун барча манбалар ҳисобига 169,2 миллиард сўм ёки бу йил учун тасдиқланган планга нисбатан 7,2 миллиард сўм кўпроқ маблағ ажратиб берилади.

Оғир саноат социалистик экономиканинг пойдевори, мамлакатнинг иқтисодий қудратини мустаҳкамлаш ва аҳолининг фаровонлигини ўстиришнинг негизи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади. Оғир саноатни ривожлантириш учун 141,8 миллиард сўм сарф қилинади. Енгил саноат, озиқ-овқат, гўшт, сут саноати, балиқ хўжалиги ва аҳоли учун мол ишлаб чиқарадиган бошқа тармоқларни материал-техника билан тобора таъминлаш борасидаги тадбирларга 27,4 миллиард сўм ажратилади.

Фан-техника тараққиётини рағбатлантиришнинг иқтисодий воситаларидан янада кенг фойдаланиш, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш кўзда тутилади.

Халқ хўжалигининг вужудга келтирилган ишлаб чиқариш — иқтисодий потенциали берадиган самарани ошириш биринчи даражали муҳим иш бўлиб қолмоқда. Келгуси йилда асосий фондларни кўпайтириш учун саноатга 59 миллиард сўм ажратиб берилади. Министрликлар, идоралар, бирлашмалар ва корхоналар ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланишни тубдан яхшилашлари, фондларнинг самарадорлигини оширишлари зарур.

Коммунистик партия халқ хўжалигида тежамкорликни бутун чоралар билан кучайтириш масалаларига айниқса катта аҳамият бермоқда. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Хом ашё, ёқилғи-энергетика ресурслари ва бошқа моддий ресурслардан тежамли ва оқилона фойдаланиш соҳасидаги ишни кучайтириш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ 1982 йил плани ва бюджетида ишлаб чиқариш харажатларини қисқартириш ва саноатнинг фойдасини 1,2 миллиард сўм кўпайтиришни таъминлаш юзасидан конкрет тадбирлар кўзда тутилди.

1982 йилда транспорт ва алоқанинг ҳамма турларини янада ривожлантириш учун 30,7 миллиард сўм маблағ ажратиб берилади ва бу маблағларнинг миқдори 5,8 процент ортади.

Министр қишлоқ хўжалигини пул билан таъминлаш масалаларига тўхталиб қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: 80-йиллар қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда сифат жиҳатидан янги муҳим босқич ҳисобланади. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг ташаббуси билан КПСС Марказий Комитетининг 1980 йил октябрь Пленуми ва КПСС-нинг XXVI съезди партия билан халқ олдига сиёсий жиҳатдан ғоят муҳим вазифаларни қўйди. Бу вазифалар озиқ-овқат программасида ўзининг тўлиқ ифодасини топди. Коммунистик партия бу программани илгари суриш билан мамлакатдаги бутун аграр-саноат, озиқ-овқат комплексини, қишлоқ хўжалигини, саноат, транспорт, савдо-сотиқнинг унга хизмат кўрсатадиган тармоқларини мутаносиб ва мувофиқлаштириб ўстириш асосида аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни янада яхшилашга йўналтиради. 1982 йил плани ва бюджетида мамлакатдаги аграр-саноат комплексининг моддий-техника базасини изчил ошириш учун 110 миллиард сўм ажратиб берилади.

Қишлоқ хўжалигини жадал юксалтириш — озиқ-овқат программасининг негизидир. Бюджет ҳисобига, совхозларнинг ўз маблағлари ва банк кредитлари ҳисобига қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш учун 57,3 миллиард сўм сарф қилинади. Бундан ташқари, колхозларда ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун қилинадиган сарфлар 20,4 миллиард сўмни ташкил этади. Қишлоқ хўжалигига ажратиб бериладиган капитал маблағларнинг умумий ҳажми 37 миллиард сўм миқдорида белгиланди. Мелиорация харажатлари 0,4 миллиард сўм кўпайтирилиб, 9,9 миллиард сўмни ташкил этади.

Партиянинг XXVI съездида РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонасини энг маҳсулдор деҳқончилик ва чорвачилик районига айлантириш комплекс программасини амалга оширишни давом эттириш вазифаси қўйилди. 1982 йилда шу зонадаги колхоз ва совхозлар учун 8,4 миллиард сўм ажратиб бериш кўзда тутилади.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ишлаб чиқаришни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантириш ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашни яхшилаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ ўнинчи беш йилликда эришилган ўртача даражадан ташқари маҳсулот сотганлиги учун харид нархларига 50 процент миқдорида устама тўлаш мақсадида колхоз ва совхозларга 4 миллиард сўм ажратиб берилади.

КПССнинг ижтимоий ишлаб чиқаришда самарадорлик ва сифатни ошириш сари қатъий бурилиш ясаш, ҳамма нарсани ғоят тежашга қаратилган йўли капитал қурилиш учун жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

Давлат томонидан ажратиладиган капитал маблағларни пул билан таъминлаш плани 121,6 миллиард сўм миқдорида кўзда тутилди. Асосий фондларнинг актив қисми бўлмиш машина-ускуналарга сарфланадиган маблағларнинг ҳиссасини ошириш мўлжалланди. Давлатнинг бу борадаги ҳамма харажатларини 1982 йилда 48,4 миллиард сўмга етказиш планлаштирилмоқда. Ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкциялаш учун 21 миллиард сўм ажратилади.

1982 йилда қурилишда ички ресурсларни, асосан ўрнатилмай қолган машина-ускуналарнинг нормативдан ортиқ запасларини 3,2 миллиард сўмлик миқдорда сафарбар қилиш кўзда тутилди.

Докладда лойиҳа-смета ишини ғоят яхшилаш, илғор тажрибани кенг жорий этиш зарурлигига эътибор берилди.

Савдо-сотиқ ва маиший хизматни пул билан таъминлаш тўғрисидаги бўлимда бундай дейилган: 1982 йилда савдо-сотиқ ва аҳолига маиший хизматни янада ривожлантириш тадбирлари учун 8,1 миллиард сўм ажратиб берилади. Чакана товар обороти 300 миллиард сўмга етказилади. Маиший хизматни реализация қилиш ҳажми 6,9 процент ортади ва 9 миллиард сўмни ташкил этади.

Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга қилинадиган харажатлар 4,9 миллиард сўм кўпайтирилади ва 106,8 миллиард сўмни ташкил этади. Бундан ташқари, шу мақсад учун давлат корхоналари, колхозлар, матлубот кооперацияси ва жамоат ташкилотларининг салкам 26 миллиард сўмлик маблағларидан фойдаланилади.

Мактабгача болалар тарбияси янада ривожлантирилади — 431,7 минг ўринли мактабгача тарбия муассасаларини ишга тушириш мўлжалланади. Кундузги мактабларда ўқувчилар сони 39,6 миллион нафарга етказилади.

Халқ хўжалигининг мутахассисларга бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш, олий мактаб ва кадрлар тайёрловчи ўрта бўғин ишларининг самарадорлигини ошириш, кечки ва сиртқи таълимнинг ҳамма турларини такомиллаштириш кўзда тутилади. 1982 йилда олий ва ўрта маълумотли 2,1 миллион мутахассис тайёрланади. Ҳунар-техника билим юртларида 2,4 миллион малакали ишчи тайёрлаш мўлжалланди.

Совет кишиларининг сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш учун давлат томонидан бериладиган маблағлар соғлиқни сақлаш соҳасида профилактика тадбирларини янада кенг қўламда амалга ошириш, медицина муассасалари шохобчаларини кенгайтириш, уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш имконини беради. Касалхоналарда ўринлар сони 60 минг кўпайтирилиб, 3,4 миллиондан ортиқ бўлади.

ВЦСПС ва маҳаллий касаба союз ташкилотлари ихтиёрида бўлган давлат социал страхованиеси бюджети СССРнинг 1982 йилги Давлат бюджетига 39,4 миллиард сўм миқдорида киритилди. Бу — шу йилдагидан 6,7 процент ортиқ. Шу маблағлар ҳисобига пенсия ва нафақалар тўлаш, ишчилар, хизматчилар ва уларнинг болаларини санаторий-курортларда даволаш ҳамда дам олдириш, шунингдек меҳнаткашларнинг бошқа социал эҳтиёжлари таъминланади. Келгуси йилда 13,5 миллион киши бепул ёки имтиёзли шартлар билан санаторийлар ва дам олиш уйларига йўлланмалар олади. 13,4 миллион бола пионер лагерларида ўз соғлиғини мустаҳкамлайди.

Коммунистик партия ва Совет давлатининг тинчлик тўғрисида ғамхўрлик қилишдан кўра муҳимроқ вазифаси йўқ, деб таъкидлади докладчи. КПСС XXVI съезди тинчлик борасида илгари сурган кенг кўламдаги янги таклифлари тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш ҳамда халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган. Барча мамлакатларнинг халқлари бу таклифларни Совет Иттифоқининг 80-йиллар учун Тинчлик программаси, деб кенг эътироф қилдилар.

Ғарбдаги милитаристик доираларнинг, аввало АҚШнинг агрессив ниятлари ана шу мустаҳкам ленинча йўлга қарши турибди. Ҳозирги вақтда империализм томонидан «совет ҳарбий хавфи» бор деган туҳматдан иборат баҳона билан авж олдириб юборилган қуролланиш пойгаси мисли кўрилмаган даражада кенг тус олди ва ҳарбий устунликка эришиш мақсадини кўзда тутади. Қуролланиш пойгаси АҚШда ва НАТО блокидаги бошқа баъзи мамлакатларда ҳарбий харажатларни тинмай кўпайтиришга йўл очиб бермоқда.

Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари тинч бунёдкорлик ва халқ фаровонлигини ўстириш программасини империалист давлатларнинг экономикани милитарлаштириш йўлига қарама-қарши қўймоқдалар.

Бизнинг партиямиз ва давлатимиз тинчлик учун курашгани ҳолда халқаро вазиятга сергаклик билан баҳо бермоқдалар, Лениннинг доим ҳушёр бўлиш, СССР ва унинг иттифоқчилари хавфсизлигини таъминлаш учун жанговар тайёргарликни юксак даражада сақлаш ҳақидаги васиятини муттасил бажариб келмоқдалар. СССРнинг 1982 йилги Давлат бюджетида мамлакат мудофааси учун қилинадиган харажатлар 17,05 миллиард сўм миқдорида кўзда тутилди. Бу — бюджет харажатларининг 5,3 процентини ташкил этади.

Сўнгра В. Ф. Гарбузов ҳозирги босқичда ижтимоий ишлаб чиқариш кўламларининг ўсганлиги ва иқтисодий алоқаларнинг мураккаблашганлиги халқ хўжалигига раҳбарликни доим такомиллаштиришни талаб этади, деб таъкидлади.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ кейинги йилларда бошқарувнинг ташкилий структурасини яхшилаш борасида бир қанча тадбирлар амалга оширилди. Аммо шундай бўлса ҳам бошқарув аппаратида исрофгарчилик ҳали оз эмас. 1982 йилда бошқарув аппаратини такомиллаштириш ва арзонлаштириш ҳамда бошқарув харажатларини қаттиқ тежаш юзасидан тегишли тадбирларни амалга ошириш ҳақида СССР министрликлари, идоралари ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига топшириқлар берилади. Шу муносабат билан бюджетда 1,1 миллиард сўмни тежаш ҳисобга олинган.

Иттифоқдош республикаларнинг давлат бюджетлари тўғрисидаги бўлимда таъкидлаб ўтилишича, бу республикалар давлат бюджетларининг умумий ҳажми 135,1 миллиард сўм ёки бу йилдагига нисбатан 4,2 миллиард сўм ортиқ миқдорда кўзда тутилади.

Иттифоқдош республикаларнинг давлат бюджетлари қуйидагича бўлади:

	(миллион сўм)
РСФСР	72.669
Украина ССР	23.906
Белоруссия ССР	5.702
Ўзбекистон ССР	6.035
Қозоғистон ССР	9.225
Грузия ССР	2.365
Озарбайжон ССР	2.258
Литва ССР	2.612
Молдавия ССР	1.783
Латвия ССР	1.722
Қирғизистон ССР	1.581
Тожикистон ССР	1.317
Арманистон ССР	1.593
Туркманистон ССР	1.151
Эстония ССР	1.173

Иттифоқдош республикаларнинг халқ хўжалигини бюджет ҳисобига, корхоналарнинг ўз маблағлари ва банк кредитлари ҳисобига пул билан таъминлаш мамлакат экономикасини ривожлантириш учун давлат томонидан қилинадиган барча харажатларнинг 40 процентдан кўпроғини ташкил этади ва 132,3 миллиард сўмга етади. Бу маблағлар асосан қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, аҳолига маиший хизматни ривожлантириш, уй-жой-коммунал қурилиши ва ободончилик тадбирларини амалга оширишга сарф қилинади.

Иттифоқдош республикаларнинг бюджетларида социал-маданий тадбирларга 66,8 миллиард сўм сарф қилиш кўзда тутилган. 1982 йилда ана шу маблағлар ҳисобига давлатнинг халқ маорифи, соғлиқни сақлаш ва маданият ишларига қиладиган харажатларининг 87,1 проценти таъминланади.

СССР Давлат бюджетининг 1980 йилдаги ижроси тўғрисидаги ҳисобот, деди докладчи, СССР Олий Советининг тасдиғига топширилади. Бюджет даромадлар бўйича 101 процент ва харажатлар бўйича 98,6 процент бажарилди.

В. Ф. Гарбузов докладининг охирида бундай деди:

Леонид Ильич Брежнев шу йил 1 апрелда СССР Олий Совети Президиумининг мажлисида сўзлаган нутқида ҳозирги вақтда партия ва халқнинг бутун фаолияти КПСС XXVI съезди қабул қилган социал-иқтисодий программани амалий ишлар билан бажаришга қаратилган, деб таъкидлади.

1982 йил бу вазифани ҳал этишда муҳим босқич бўлади. СССР министрликлари, идоралари ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларидан халқ хўжалигидаги мавжуд резервларни беш йилликнинг иккинчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун сафарбар қилиш, барча кучларни шу соҳада жамлаш борасида катта ташкилотчилик ва сиёсий ишларни олиб бориш талаб этилади.

Совет кишилари КПСС тарихий XXVI съездининг қарорларини амалга ошириш соҳасида баланд руҳ ва сиёсий активлик билан ишламоқдалар. Улар ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан жонажон Коммунистик партияга, унинг шонли ишларига чексиз содиқ эканликларини изҳор қилмоқдалар. Оширилган муқобил планларни қабул қилиш учун бутун мамлакатда меҳнаткашлар социалистик мусобақасининг, оммавий ватанпарварлик ҳаракатининг кенг ривожланганлиги 1982 йил плани ва бюджети тўла ҳамда ошириб бажарилажагига қатъий ишонч туғдиради. **(Қарсаклар).**

(ТАСС).

---

* **Доклад қисқартиб босилмоқда.**

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

БЎСТОНЛИҚ районидаги 125-автомобиль корхонаси коллективи ўн биринчи беш йилликни яхши кўрсаткичлар билан бошлади. Давлат планлари муваффақиятли бажарилмоқда. Социалистик мусобақани авж олдириш, илғор ташаббусларни кенг ёйиш, мавжуд транспорт воситаларидан оқилона фойдаланиш муваффақиятлар гарови бўлмоқда.

Корхона коллективи шу йилнинг ўн ойлик юк ташиш давлат планини муваффақиятли адо этди. Қўшимча минглаб тонна халқ хўжалик юклари белгиланган манзилларига етказиб берилди. Бу юкларнинг катта қисмини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ташкил этади.

Унлаб ишлаб чиқариш илғорлари москваликларнинг ташаббусига қўшилиб, йиллик планни Улуғ Октябрнинг 64 йиллигигача бажариш юзасидан олган шахсий мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Айниқса, моҳир шофёрлардан Аҳмедов, Батуев, Ҳайитметовлар юксак меҳнат кўрсаткичларига эришмоқдалар. Уларнинг меҳнат календарида келгуси йил бошланганига икки ой бўлди. Умуман корхона бўйича 15 ҳайдовчи йиллик юк ташиш топшириғини барвақт адо этди. Коллектив эришган меҳнат ютуқларида шу илғорларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда.

А. САИДАЛИЕВ.

ТОШКЕНТДА ССР ИТТИФОҚИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

ҚАЙТА ТУҒИЛГАН АФСОНА

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтидаги В. И. Ленин номли СССР Халқлари дўстлиги саройида бугун икки марта Ленин орденли ССР Иттифоқи Давлат академик Катта театрининг гастроллари бошланади. Москвалик таниқли санъат усталари 18, 19, 21 ва 22 ноябрь кунлари атоқли ёзувчи Шароф Рашидовнинг «Кашмир қўшиғи» асари асосида ёш ўзбек композитори Улуғбек Мусаев яратган «Ҳинд достони» балетини намойиш этадилар.

...БУНДАЙ спектакллар узоқ йиллар кишининг ёдидан асло кўтарилмайди. Чунки ўзининг беқиёс нафосати билан томошабинларни мафтун этадиган ҳар қандай спектаклнинг, хусусан, балет жанридаги саҳна асарининг бунчалик муваффақияти камдан-кам содир бўлади. Айниқса, бу асар ўзбек балет санъати тараққиётида, бутун республика маданий ҳаётида улкан воқеадирки, унинг аҳамиятини баҳолаш ҳам анча мушкул вазифадир.

Бу ўзбек балети ССР Иттифоқи Катта театри бадиий коллективи томонидан илк бор намойиш қилинган чоғдаёқ, томоша залини тўлдирган минг-минглаб томошабинлар ҳар гал давомли қарсаклар билан спектакль муаллифларини олқишлашар экан, улар ҳаяжонининг чеки йўқ эди. Биз бу саҳна асарига кўпгина санъаткорлар ва етук мутахассисларнинг ҳам ижобий баҳо берганликларининг гувоҳи бўлдик.

Хўш, спектаклнинг бундай муваффақият қозонишининг сири нимада?

Энг аввало, балет жанрига мурожаат этган муаллифнинг бадиий сюжетдан нечоғлик илҳомланганини эътиборни тортади. Ёш композитор Улуғбек Мусаев атоқли ёзувчи Шароф Рашидовнинг «Кашмир қўшиғи» асаридаги фалсафий теранликни, поэтик назокатни ва мусиқий дилбарликни рақс санъатида моҳирона ифодалаш мумкинлигини идрок этганлиги ва шу асосда ажойиб саҳна асарига музика ёзганлиги кишини қувонтиради. Бироқ, улкан сўз санъаткори, ҳамиша замонамизнинг муҳим масалалари билан яшовчи ҳақиқий коммунист — ёзувчи Ш. Рашидовни энг гўзал афсонанинг фақатгина воқеаси, агар у Кашмир ривоятлари орасида энг нафиси бўлган тақдирда ҳам, қаноатлантирмаслиги мумкин эди. Афсонада гўзал гул Наргиз билан асалари Бамбур ўртасидаги муҳаббат ва садоқат, уларга Бўрон (спектаклда Дўрмон) ва Хоруд каби барча тириклик ва наботот, покизалик ва фаровонлик душманларининг қаршилиги ҳикоя қилинади.

Истеъдодли адиб Ҳиндистонда бутун Кашмир водийсини оби-ҳаёт билан таъминлайдиган улкан Жалам дарёсини кўриб, кашмирликларнинг бу қадимги ҳинд афсонасини ана шу дарёга қиёслайди. Бу дарё фақатгина тупроққа, боғ ва ўрмонларга ҳаёт бахш этибгина қолмайди. Шаффоф булоқлар ва шиддатли ирмоқлардан пайдо бўлган дарё тоғ чўққиларидан ўз йўлини бошлаганидек, миллион-миллион кишиларни жамлаган халқ ҳам ўз эрки ва мустақиллигини қўлга киритиб, энди эса янги ҳаёт қурмоқда.

«Кашмир қўшиғи» асари фалсафий қисса бўлиб, унда ёвузлик ва эзгуликнинг абадий кураши ифодаланади. Биз унда буюк Ҳақиқат — Ҳаётнинг рўйи-рост ғалабасини ҳис этиб турамиз ва айни пайтда, Ўлимни — бутун инсониятга ҳалокат келтирмоқчи бўлган ёвуз кучни мағлуб кўрамиз.

Композитор У. Мусаев асардаги ғоявий мақсадни спектаклда юксак маҳорат билан акс эттиришга муваффақ бўлган. Унинг рақсга монанд нафис мусиқасида кучли драматик ҳолат ифодаланганлигини, воқеалар изчиллигини, қарама-қарши кучлар кураши ёрқин ва ёвузликнинг ҳалокати ишонарли тарзда акс эттирилганлигининг гувоҳи бўламиз. Асардаги реалистик рамзийлик ўзига хос маъно сифатида томошабинларни маънавий юксакликка кўтаради. Хусусан, донишманд Ернинг Овози инсоний қўшиққа ҳамоҳанг бўлиб янграйди. Бу Овоз бутун она—Заминда ҳаёт мангулигини, ёвузлик қанчалик машъум ва бешафқат бўлмасин унга эзгулик кучлари ҳамиша барҳам беришини тасдиқ этади.

Либретто муаллифлари ва постановкачи-балетмейстер Юламей Скотт ва Юрий Папколарнинг юксак ижодий меҳнатини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиздир. Спектаклдаги рақслар ўзининг теран ифодавийлиги ва жозибадорлиги билан муваффақиятли қўйилганлиги, дуэт ва рақс композициялари қамровининг кенглигини юксак баҳолаш керак. Бундай ижобий фикрларни яна давом эттиравериш мумкин...

Ю. Скотт ва Ю. Папколар постановка раҳбари Ю. М. Григорович етакчилигида жуда кўп иш қилдилар: улар гавда ҳолатини ҳинд рақс санъати ҳаракат пластикаси талаблари асосига бириктирдилар, янги хореографик ечимлар топдилар. Одатда, интим муҳитга хос бўлган ҳинд рақси пластикасини соф хореографик воситалар билан сақлаб қолиш мушкул. Миллий муҳитни жозибали ифода қилишда спектаклни манзарали безатиш ҳам катта роль ўйнади. Бу ўринда рассом Н. Н. Золотаревнинг хизматларини таъкидлаш керак.

«Ҳинд достони» — халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга руҳлантиради, умрбоқий маънавий бойлик ижодкори бўлган тинчликсевар халқни ҳурмат-эъзозлашга чорлайди. Бу ажойиб саҳна асари рус ва ўзбек санъаткорларининг самарали ижодий ҳамкорлигида, қардош маданиятларнинг ажралмас иттифоқи негизида яратилганлиги ҳам ғоят эътиборлидир.

ССР Иттифоқи Давлат академик Катта театри бадиий коллективи томонидан саҳналаштирилган биринчи ўзбек балетининг Кремлдаги Съездлар саройидан бошланган дастлабки муваффақияти Тошкентда ҳам давом этишига, санъаткорлар маҳоратининг янада мустаҳкамланишига шак-шубҳа йўқ.

А. РИБНИК,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, профессор.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг
ТОШКЕНТ ҲУНАР-САВДО БИЛИМ ЮРТИ
1981—82 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти юқори малакали сотувчи ва сотувчи контролёр-кассирларни икки йўналишда тайёрлайди:

бoққолчилик-кондитерлик, гастрономия, гўшт-балиқ ва сут маҳсулотлари бўйича;

газлама, тикув буюмлари, пойабзал, трикотаж, галантерея, парфюмерия, маданий-маиший ва хўжалик молларининг сотувчи ва сотувчи контролёр-кассирларини тайёрлайди.

УҚИШ МУДДАТИ — 1 ЙИЛ.

Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртига Ўзбекистон ССР шаҳарларида яшайдиган 15 дан 20 ёшгача (ҳамда Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган 23 ёшгача) **бўлган, 8, 9, 10-синф ҳажмида маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.**

Билим юртини тугатганларга «КИЧИК СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ», «СОТУВЧИ КОНТРОЛЁР-КАССИР» деган малака берилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқувчиларга 32 сўм ва 41 сўмдан стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳридаги илғор магазинларда: бош универмаг — ГУМ; «ГАСТРОНОМ» республика конторасига қарашли йирик магазинларда ва «УНИВЕРСАМ»ларда ўтказилади.

Назарий машғулотлар билан ишлаб чиқариш практикаси ҳар 3 кунда алмашади.

Агар билим юртини битирувчилар ҳамма фанлардан аъло баҳоларга эга бўлиб, квалификацияси бўйича ҳам имтиҳонларни муваффақиятли топширсалар, бундай битирувчилар, педагогика советининг қарорига мувофиқ, билим юртини битириб бир йўла олий ўқув юртининг кундузги бўлимига ўқишга кириш ҳуқуқига эга бўладилар (битирувчилардан 10 проценти).

Билим юрти қошида кечки ўрта мактабнинг 9, 10 ва 11-синфлари ишлайди. Ўқиш кундузги соатларда ўтказилади. Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), туғилганлиги тўғрисида ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, характеристика, ота-онасининг иш жойидан справка, халқ депутатлари совети область ижроия комитети Савдо бошқармасидан ёки халқ депутатлари совети ижроия комитети савдо бўлимидан йўлланма.

Машғулотлар — 1 декабрдан бошланади.

Билим юрти адреси: 700173, Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, Акмал Икромов райони, Бобир кўчаси, 3-уй (4, 9, 19-трамвайларнинг «Чўпон ота» бекати; 13, 70-автобусларнинг «Тез медицина ёрдами клиник касалхонаси» бекатлари). Телефон: 78-44-30.

«СОЮЗТЕЛЕФОНСТРОЙ» трестининг
Тошкент қурилиш-монтаж бошқармаси
алоқа монтажчилари —кабелчилар, алоқа монтажчилари — пайвандловчилар
тайёрлаш бўйича

ҚУРСЛАРГА ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 2 ой.

8—10 синф ҳажмида маълумотли ва Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган йигитлар қабул қилинадилар.

Ўқиш даврида ўқувчиларга ойига 75 сўм ҳажмида стипендия тўланади.

Ўқувчилар курсларни битирганларидан кейин алоқа монтажчиси-кабелчи ёки пайвандловчи тарифли-малакали разряд берилганлиги тўғрисида гувоҳнома оладилар ва уларга Тошкент шаҳрида иш тавсия этилади.

Меҳнат ҳақи — ишбай-мукофотли.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Куйбишев шоссеси, 15-уй, 12-корпус. Телефонлар: 91-44-95, 91-58-91.

«ТАШОБЛКОЛХОЗСТРОЙ»
трестининг

25-КОЛХОЗЛАРАРО ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН КУЧМА МЕХАНИЗАЦИЯ КОЛОННАСИГА

экскаваторчилар, автокранчилар (зарур бўлганларга квартира берилади); яқинда ишга туширилган майдалаш-сортировкалаш қурилмаси эксплуатациясида ишлаш учун шофёрлар, операторлар, машинистлар, ёрдамчи-ишчилар (турар жой навбати билан берилади).

КЕРАК

Мурожаат учун адреслар: Тошкент область, Орджоникидзе райони, Тузель қишлоқ Совети, Чингельди посёлкаси «Шастри» автостанцияси — «Чингельди» автобусида бориш мумкин.

ОЛМАЛИҚ ПИВО ЗАВОДИГА

Холодильник — аммиакли қурилмаларни ишлатиш бўйича мутахассис

КЕРАК

Шароитлар шартнома бўйича.

Тошкент области, Олмалиқ шаҳри, Заводская кўчаси, телефонлар: 4-48-04, 4-23-17.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ
МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ ВА ҲОЗИРГИ ЗАМОН

МЕХИКО. (ТАСС мухбири). Бу ерда «Ҳозирги даврда марксизм-ленинизм» мавзуига бағишлаб ўтказилган халқаро семинар Мексика тараққийпарвар жамоатчилиги, сўл партиялар, олимлар, олий ўқув юртларидаги ижтимоий фанлар муаллимлари учун катта воқеа бўлди. Семинарни Висенте Ломбардо Толедано номидаги сиёсий ва социал тадқиқотлар маркази ташкил қилди. Семинарда СССР, Болгария, Вьетнам, ГДР, Куба, Польша, Мексика, Канада, АҚШ, Аргентина, Боливия ва бошқа бир қанча мамлакатларнинг вакиллари қатнашдилар.

Семинар қатнашчилари ўз нутқларида дунёда рўй бераётган кескин мафкуравий кураш, марксизм-ленинизмни бузиб талқин этаётган турли сохта илмий-фалсафий оқимлар борлиги сабабли марксизм-ленинизм назариясини чуқур ва ҳар томонлама ўрганиш зарурлигини уқтириб ўтдилар. Шу муносабат билан Совет Иттифоқида марксизм-ленинизмни ривожлантириш ва амалда қўлланиш тажрибасини ҳар томонлама ўрганиш, прогрессив ўзгаришлар, тинчлик, халқаро кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш учун курашда бундан фойдаланиш катта аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди.

Семинарда сўзга чиққан Уругвай Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Родней Арисменди қуролланиш пойгасини янада авж олдириш, халқаро кескинликни кучайтириш, халқларнинг миллий озодлик курашини бостириш йўлидан бораётган Қўшма Штатлар ҳукуматини қаттиқ танқид қилди.

ГСДП ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ МАЖЛИСИ

БОНН. (ТАСС). Бугун бу ерда Германия социал демократик партияси правлениесининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда ГФР канцлери Г. Шмидт энг муҳим халқаро масалалар ҳақида доклад қилди. Мажлис тўғрисида эълон қилинган баёнотда жумладан бундай дейилади: ГФР канцлери ўз докладида КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг Боннга қиладиган визити аҳамиятини таъкидлаб ўтди. Суҳбат давомида, деди у, қуролланиш ва қуролсизланиш устидан контроллик қилиш, шунингдек икки томонлама муносабатлар мавзуига алоҳида аҳамият берилади.

Г. Шмидтнинг айтишига кўра, ГФРнинг Совет Иттифоқи билан «Бундай ҳамкорлиги иқтисодий муносабатларни мустаҳкамлаш учунгина эмас, шу билан бирга тинчликни мустаҳкамлаш учун ҳам катта аҳамиятга эга».

ГДР. Потсдам шаҳрида бўлиб ўтган оммавий митинг қатнашчилари «Европа халқлари ва бутун инсониятга ўрта масофага учадиган янги Америка ядро ракеталари ва нейтрон қуролининг кераги йўқ. Халқлар мустаҳкам тинчлик ва қуролсизланиш тарафдоридирлар», деган шиорларни кўтариб чиқдилар.
АДН—ТАСС телефотоси.

ЯНГИ ТЕРРОРЧИЛИК ҲУРУЖИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Нью-Йоркдаги Совет дипломатларига қарши яна террорчилик ҳуружи қилинди. Шанба куни кечқурун Нью-Йорк ёнидаги Гленков шаҳарчасида СССРнинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили қароргоҳига қараб 12 марта ўқ узилди. Кўп кишини ўлдира оладиган автомат қуролдан мўлжаллаб ўқ узилганлиги аниқланди. Бахтли тасодиф туфайли шу бандитларча ҳуруж натижасида ҳеч ким зарар кўрмади.

Ўқ отилгандан кейин дарҳол Юнайтед Пресс интернешнл агентлиги редакциясига кимдир қўнғироқ қилди. Бу кимса «яҳудийларни ҳимоя қилиш уюшмаси» ҳужум қилганлигини билдирди. АҚШдаги сионист саёқларни бирлаштирган бу террорчи ташкилот совет гражданларига қарши душманчилик билан шуғулланмоқда. У совет ваколатхонаси ва унинг ходимларига нисбатан системали равишда таҳдид ва қўрқитиш кампаниясини ўтказмоқда. «Уюшма» бошлиғи Кахане Америка оммавий ахборот воситалари билан неча қилган суҳбатида террорчилик ҳуружларини «табриклаб» кутиб олганлигини сурбетлик билан айтди. Бу ҳаддидан ошган иғвогар тамомила жазосиз қолаётганлигини сезиб, совет дипломатлари ва совет гражданларига қарши душманчилик кампаниясини кучайтириш билан таҳдид қилди.

Терроризм билан кураш зарурлиги тўғрисида шу қадар кўп жар солаётган Америка маъмурлари ажнабий гражданларга қарши жиноий ишларнинг пайини қирқиш учун амалда ҳеч қандай чора кўрмаётганликларига эътибор бермоқ керак. Ҳолбуки, атайлаб қилинаётган иғвогарлик ташкилотчиларининг номи ҳеч кимга, шу жумладан АҚШ федерал текшириш бюросига ҳам сир эмас.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● **БУДАПЕШТ.** Бу ерда Венгрия матлубот кооперативларининг IX съезди ўз ишини тамомлади. Съезд кооперативларнинг беш йил мобайнидаги фаолиятига якун ясаб, келгуси вазифаларни белгилади. Съездда аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат буюмлари билан таъминлашда, ёрдамчи хўжаликлар фаолиятини кенгайтиришда матлубот кооперациясининг роли ошиб бораётганлиги таъкидлаб ўтилди. Ўтган беш йилликда матлубот кооперативлари мамлакат аҳолисидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилишни икки баравар оширди. Ўтган йилнинг ўзидагина матлубот кооперативлари етиштирган маҳсулотлар умумий миқдори 10 миллиард форинтга етган.

● **БАЙРУТ.** Ҳарбий харажатларнинг оширилиши, Исроил ўз бошидан кечираётган жиддий иқтисодий қийинчиликлар пулнинг янада қадрсизланишига олиб боради. Исроил Марказий статистика бюросининг берган маълумотларига кўра, кейинги йилнинг ўзидагина мамлакатда пулнинг қадрсизланиш даражаси анчагина ортган.

НЬЮ-ЙОРК. Американинг «Белфаст энд мусенхэд лейк рейлроуд» темир йўл компанияси ишчи ва хизматчиларининг забастовкаси 15 ойдан кўп вақтдан буён давом этмоқда. Меҳнаткашлар компания маъмуриятининг ишдан бўшатиш режаларига қарши курашмоқдалар.

● **БРАЗИЛИА.** География ва статистика институтининг бу ерда эълон қилинган маълумотларига кўра, Бразилияда қайта ишлаш саноати шу йилнинг 8 ойи мобайнида маҳсулот ишлаб чиқаришни 1980 йилнинг шу давридагига нисбатан 6 процент қисқарган.

Автомобиль саноати, шунингдек пўлат қуйиш саноати ҳам жиддий танглики ни бошидан кечирмоқда. Институтнинг маълумотларига қараганда, мамлакатда бу йил пўлат эритиш 1980 йилдагига нисбатан 12—14 процент қисқарган.

● **ТОКИО.** Япония коммунистлари ўзини бошқариш маҳаллий органларига оралиқ сайловда янги муваффақиятга эришдилар. Тўрт шаҳар ва уч қишлоқнинг муниципаль мажлисларига сайловда компартия номзодларидан 11 киши ғалаба қозонди.

● **АДДИС-АБЕБА.** Эфиопия муваққат ҳарбий ҳукумати агар АҚШ маъмурияти Эфиопия миллий манфаатларига путур етказувчи йўлни давом эттираверса, бу мамлакатга нисбатан ўзининг бутун сиёсати асосларини қайтадан кўриб чиқишга мажбур бўлади. Эфиопия ташқи ишлар министри Фелеке Гедлегиоргис АҚШ Давлат секретарига йўллаган нотасида шуни маълум қилди.

(ТАСС).

БУГУН—САНЪАТ МУЗЕЙИДА

ХОРИЖИЙ ШАРҚ САНЪАТИ ЛЕКТОРИЙСИ

Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейида хорижий Шарқ санъати туркумида ташкил этилган лекторий тингловчиларда яхши таассуротлар қолдирмоқда. Лекторий қадимги Миср, Ҳиндистон, Япония ва қадимги Эрон санъати ҳақидаги лекциялардан ташкил топган.

Лекторийлар дам олиш кунлари лекциялар залида музейнинг илмий ходимлари томонидан ўтказилаётир. Лекциялардан сўнг санъатга оид кинофильмлар ҳам намойиш этилаётир.

БОҒЧА МУРАББИЙЛАРИ — МУЗЕЙ ТОМОШАБИНЛАРИ

Яқинда музейнинг лекциялар залида Тошкент шаҳар болалар боғчалари тарбиячиларининг слёти бўлиб ўтди. Слётдан сўнг тарбиячи мураббийлар музей экспонатларини томоша қилишди. Юз элликдан ортиқ тарбиячиларга экскурсоводлар Ўзбекистон тасвирий санъати, рус, Ғарбий Европа, қардош республикалар ва хорижий мамлакатлар санъати бўлимлари ва кўргазма заллари бўйлаб экскурсиялар ўтказишди. Тарбиячиларда санъат асарлари яхши таассуротлар қолдирди.

БУЮК РАССОМГА АТАБ

Санъат музейида очилган «Ўзбекистон театр ва кино санъати рассомлари», «Монголия санъати», «Қорақалпоғистон санъати» кўргазмалари намойиши томошабинларга манзур бўлаётир.

Буюк француз рассоми Пабло Пикассо туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб очилган кўргазма ҳам кўпгина санъат мухлисларида катта қизиқиш уйғотмоқда. Кўргазмада рассомнинг портрет, натюрморт каби жанрларда яратилган асарлардан намуналар буюк истеъдод эгасининг ижодий фаолияти ҳақида қизиқарли таассурот қолдиради.

М. АҲМЕДОВ.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

● **БОКС.** Канаданинг Монреаль шаҳрида жаҳон кубоги учун бокс мусобақалари ҳал қилувчи паллага кирди. Биллур соврин учун асосий кураш Шимолий Америка терма командаси, яъни Куба ва АҚШ спортчилари ҳамда биринчи Европа терма командаси байроғи остида рингга тушаётган СССР боксчилари ўртасида бораётир. Бир йўла тўрт боксчимиз — Серик Конакбаев, Виктор Рибаков, Юрий Торбек ва Александр Ягубкинлар ярим финал ўйинларида муваффақият қозонишиб, финалга чиқдилар. Беш спортчимиз эса ярим финалда иштирок этишади.

● **ШАХМАТ.** ТАСС мухбирининг Мерано шаҳридан хабар беришича, жаҳон шахмат тожи учун чемпион А. Карпов ва даъвогар В. Корчной ўртасидаги 17-ўйиннинг 24-юришида томонлар дурангга рози бўлишди. Ҳамон 5:2 ҳисоби билан А. Карпов олдинда бормоқда. 18-партия ўйинлари эртага ўтказилиши керак.

● **ОҒИР АТЛЕТИКА.** Вена шаҳрида ниҳоясига етган Жаҳон кубоги учун оғир атлетикачилар мусобақасида совет спортчилари юксак маҳорат кўрсатишди. Жумладан, Жаҳон, Европа ва Москва Олимпиадаси ўйинларининг чемпиони Юрик Варданян 178,5 килограмм тошни даст кўтариб, жаҳон рекордини 1,5 килограммга оширди.

● **ШАШКА.** Киевда рус шашкаси бўйича эркаклар ўртасида мамлакат 41-чемпионати давом этаётир. Иштирокчилар бешинчи тур ўйинларига якун ясадилар. Чемпионатда республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилаётган самарқандлик М. Фозилов муваффақиятли иштирок этаётир. У беш имкониятдан 3,5 очко тўплаб, турнир жадвалида иккинчи ўринни эгаллаб турибди.

● **САМБО.** Иттифоқдош республикалардан келган 166 кучли спортчилар мамлакат кубоги учун ўзаро бахслашдилар. Мусобақаларда республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилган Б. Файзиев муваффақият қозонди. У 52 килограммгача вазн категорияли спортчилар бахсида қозоғистонлик А. Мусабековдан устун келди.

Биллур соврин учун мусобақалар Кстово шаҳрида бўлиб ўтди.

Тошкентдаги «Ёшлик» спорт аренасида «Умид» кубоги учун ёш шамширчиларнинг мусобақалари давом этаётир. Суратда: қиличбозлар мусобақасида.

А. Қурбонбоев фотоси.
(ЎзТАГ).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

18 НОЯБРЬ

МТ—«ВОСТОК»

9.00 — Время. 9.40 — Эрталабки гимнастика. 10.05—Сизга манзур шеърлар. 10.50 — М. Ломоносов. Бадиий фильм. 12.30 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Кинопрограмма. 16.35 — Фильм-концерт. 16.45 — Рус тили. 17.15 — Концерт. 17.30 — Горнчилар, қаердасиз! 18.00 — Гвинея-Бисау республикаси артистларининг концерти. 18.30 — Илмий-оммабоп фильм. 19.00 — Қувноқ нотачалар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Очиқчасига гап. 20.00 — Концерт. 20.35 — Л. И. Брежнев. Эсдаликлар. 2-боб. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 22.30 — Футбол бўйича жаҳон чемпионатининг саралаш матчи. СССР — Уэльс. 24.00 — Дунё воқеалари.

МТ-IV

9.00 — Время. 9.45 — Ҳужжатли фильм. 10.05, 12.05 ва 17.00 — Немис тили. 10.35—11.35 — Одам анатомияси, физиологияси ва гигиенаси. 11.05 — Эстетик тарбия. 12.40—13.40 — Умумий биология. 13.10—17.30 — Ота-оналар, Сизлар учун. 14.10 — Декабристлар ҳақида ҳикоялар. 15.10 — Ботаника. 15.30 — Умумий биология. 15.55 — Бернард Шоу. 2-қисм. 16.45 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 20.30 — Концерт. 21.15—Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 21.30 — Время. 22.05 — Таня. Телевизион бадиий фильм.

ЎзТВ-I

11.30 — Химия. 12.00 — Шеърият билан учрашув. 12.30 — Химия. 18.05 — Пионер дружиналари Бутуниттифоқ маршида. 18.35 — КПСС XXVI съезди қарорлари—ҳаётга! 19.05 — Қиличбозлик бўйича «Умид» кубоги учун Бутуниттифоқ ўсмирлар турнири. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Анор. Фильм-концерт. 20.15 — Ахборот. 20.35 — Москва. Л. И. Брежнев. Эсдаликлар. 2-боб. 21.30 — Время. 22.05 — Инсонни ардоқланг. Бадиий фильм. 2-серия. 23.35 — Бугун оламда нима гап?

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/XI да Ун учинчи раис, 19/XI да Нодира-бегим.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/XI да Тўйдан олдин томоша, 19/XI да Тошкентнинг нозанин маликаси.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — янги программа «ПРОМЕТЕЙ» цирк спектакли.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат — 325750. БУЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645, саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; фан маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир—325894.

Р. 02345. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. Б. 1761.